

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEČ

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo: nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 30, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Potuharji.

Kakšno indijansko vpitje so zagnali naši demokratiški listi, ko je »Slovenec« trdo prijel belgrajski samosrbski režim, ker odira Slovenijo do popolnega osiromašenja. Ozmerjali so nas z veleizdajalci, sovražniki države in protisrbskimi hujskači. »Jutro« in »Narod«, ki sta takrat bila še skregana, sta unisono klicala rablja iz Belgrada, da nam odseka glavo. Naše številke so osparjale, češ da so zlagane, finančnega ministra branili, režimu dajali potuho, češ Srbija je od vojne veliko trpela, naj jo zdaj odškodujejo prečani, ki so itak sami avstrijakanti. Rabimo močno armado, da »osvobodimo zaslužene brate«, zato naj slovenski in hrvaški davkoplačevalci le žrtvujeta zadnji vinar, Srbi so že itak zadosti. Tako in podobno je pisala plačana družba režimskih petolizcev.

Zdaj so se pa ojunačili gg. hišni posestniki, med katerimi imajo demokrati po slepoti in zaspanosti naprednih Ljubljancev še vedno svojih pristašev, in glasno zastokali in protestirali, ker strašnih davčnih bremen, ki jih Srb Stojadinović vali na Slovence kakor Čič vreče na osla, nič več ne zmorejo. To je tudi za demokratske »rob-ske duše« preveč. G. dr. Windischer je z istimi številkami, ki jih je svojčas pribil »Slovenec«, dokazoval, kako finančna uprava Slovence pljačka in nam snemlje kožo raz telesa, dočim Srbija plačuje malo več nego pred vojno. In — čuda golemoga! — noben »Narod« in nobeno »Jutro« ni zašumelo in zakričalo po policajih, naj ga primejo in kot sovražnika države vtaknejo v kletko, ampak celo ponatnili so njegov govor in ostale ogorčene govore gg. hišnih posestnikov ter jih celo še od svoje strani komentirali z gorečimi apeli na vlado!

Gospodje zvonijo po toči. Bridka resnica je, kar so povedali, »Slovenec« jo je že davno stokrat povedal, poslanci »Jugoslovanskega kluba« pa so v finančnem odseku in parlamentu krivično postopanje samosrbskega režima dan na dan žigosali in zvali vse na odpor proti temu roparskemu sistemu, kakršnega ni niti Nabuhodonozar izvajal nad zaslužjenimi Izraelci. Toda kaj so delali naši demokrati? Napadali so zato naše poslance, nesramno lagali, da ni kriva krivičnih davkov in kuluka samosrbskijanska vlada, ampak naša opozicija, se norčevali iz dokazov, ki so jih doprinali naši poslanci in nje same smešili in jim padali z neprimerno podlostjo v hrbet, dajoč poguma brezvestnemu režimu. Ali je potem čudno, če Pašić in Stojadinović žvižgata na obupni protest slovenskega ljudstva, vedoč, da bo sta vseгда našla dejansko podporo pri ti-sti petolizniški slovenski inteligenci, ki pri-sega na demokratsko zastavo!

17. t. m. je poslanec dr. Kulovec razkril v finančnem odseku, da je Slovenija od celokupne vsote davka na poslovni promet plačala četrtno, medtem ko njeno prebivalstvo znaša komaj dvanajstino vsega! Srbski radikal Grgin pa je brez sramu priznal, da res Slovenci plačajo veliko več od Srbov, pa je to opravičeval s tem, da smo bogatejši! Zdaj pa naj k'lo pogleda v Belgrad, kjer milijonarji rastejo kakor goba po dežju! Naj kdo pogleda samo radikalne ministre, ki sami premorejo toliko kolikor vsi »bogatinji« v Sloveniji! Samó Janković je zaslužil pri brodarstem sindikatu toliko, kolikor vsi naši »kapitalisti« skupaj ne zaslužijo v enem letu. Sicer pa režim ne obdavičuje samo naših bogatinov, ampak tudi reveže, te primeroma še veliko hujše! Pri tem niti ne govorimo o brezumnem načinu odiranja, ki obstoji v tem, da bo kmalu človek obdavičen, če bo spil kozarec vode.

Kaj bodo zdaj gg. demokrati rekli na izvajanje dr. Kulovca? .. hočejo biti dosledni, ga bodo morali napasti, vzeti vlado v zaščito, nas pa ozmerjati z veleizdajalci in sovražniki kraljevine SHS. Če pa tega ne bodo storili, bodo sami sebe po zobeh udarili. Kako je mogoče slovenskemu narodu izvajevati pravico, če ima v svoji sredi take elemente, ki znajo samo podirati, psovati in lagati, ki vsaki akciji za izboljšanje našega položaja padajo v hrbet, svoj lastni narod ponižujejo, sramotijo in izdajajo?

To naj pomislijo oni krogi, ki zdihujejo pod bičem belgrajskih valpetov, pa se še vedno držijo za frak demokratov.

Sporazuma z Italijo še ni.

POGAJANJA SE VRŠIJO V BELGRADU IN RIMU. — PRAZNE KOMBINACIJE SENZACIJSKIH LISTOV. — MEJNE KOREKTURE V SLOVENIJI. — KAJ DOBIMO NA REKI?

Belgrad, 18. jan. (Izv.) Tako z naše, še bolj pa z italijanske strani se zelo pospešuje redukcija protokola sporazuma. Tozadevna posvetovanja se vrše istočasno v Rimu in Belgradu, vendar se bo glavno delo izvršilo v Belgradu. Na merodajnih mestih so nam izjavili, da upajo, da bo vsaj delo, v kolikor se tiče reškega vprašanja in obmejnih korektur, dokončano v kratkem. Zato pričakujejo, da bo sporazum podpisan najkasneje v treh tednih. Zanimivo je to, ker se iz tega vidi, da se bodo glavna, najvažnejša vprašanja, kamor spadajo predvsem gospodarska vprašanja, reševala šele po podpisu protokola o teritorialnih spremembah. Ta način je po splošnem mnenju precej neumesten, če ne naravnost nesprejemljiv, ker bodo Italijani, če ne onemogočili, pa vsaj zavlačevali rešitev teh vprašanj.

Kar se tiče teritorialnih sprememb, so razne vesti, ki jih prinašajo listi, večinoma kombinacije brez stvarnih informacij, po-

sebnio glede razmejitve v Sloveniji. Po zadržilu že omenjenih merodajnih krogov, so Italijani pristali na to, da se razmejitev v Sloveniji izvrši v našo korist in to predvsem pri Ratečah, Žireh, Hotederšci in v triglavskem pogorju in končno tudi pri Kastvu. Te spremembe bodo v protokolu sporazuma določene seveda samo v glavnih potezah, dočim bodo podrobno delo na meji izvršile posebne komisije. Zato je tudi, kakor smo že svoječasno poročali, razmejitvena komisija v Sloveniji pod predsedstvom polkovnika Damjanovića prenehala s svojim delom, ker se je isto vršilo še na temelju odredb rapalske pogodbe. Tudi razmejitev pri Reki še ni rešena. Po današnjem stanju stvari dobimo bazen in dva pomola pod našo upravo, ravnotako tudi skladišče in železniško progo od kolodvora do pomola. O kakem konzorciju za sedaj ni govora. Kako dolgo pa bo trajala ta naša uprava, tudi še ni gotovo, ker doslej še ni prišlo do sporazuma.

Dnevni red narodne skupščine.

SKUPŠČINA BO SKLICANA 23. JANUARJA. — SPORAZUM Z ITALIJO PRIDE PRED SKUPŠČINO POST FESTUM.

Belgrad, 18. (Izv.) Tekom današnjega dne so se mnogi poslanci informirali v predsedstvu narodne skupščine, kdaj bo sklicana prihodnja seja parlamenta. Izjavilo se jim je, da bo, kakor se dosedaj misli, sklicana seja narodne skupščine na sredo, 23. januarja. Na tej seji se bo samo določil dnevni red in dan prihodnje seje. Glede dnevnega reda tudi sama vlada še ni na jasnem, vendar je gotovo, da bo predložen v razpravo novi proračun. Ta proračun, čigar amandementi so bili danes v finančnem odboru sprejeti, ne pride več v razpravo pred finančni odbor, temveč bo predložen parlamentu stari proračun za leto 1923/24 z dodatkom, ki obsega vse od vladne večine sprejete amandamente. Prav lahko je mogoče, da se pred proračunom stavi na dnevni red še zakon o sodnikih.

Kar se tiče sporazuma z Italijo, je zunanji minister dr. Ninčić odločil, da ga je treba predložiti narodni skupščini, ker obsega take teritorialne spremembe, ki jih

po ustavi more odobriti samo narodna skupščina. Proti temu tolačenju dr. Ninčića stoji tolačenje drugih vladnih krogov. Le-ti smatrajo, da tega sporazuma ni treba predložiti v odobrenje narodni skupščini, ker v glavnem obsega samo spremembo 4. točke rapalske pogodbe. Ker pa tudi rapalska pogodba ni bila predložena parlamentu, smatrajo, da za te spremembe ni potrebna odobritev parlamenta. Kljub takemu dvojnemu naziranju je bolj verjetno, da bo parlament razpravljal o tem, vendar se to ne bo zgodilo pred podpisom tega »belgrajsko-rimskega sporazuma«, kakor ga tu splošno imenujejo. Tako bo parlament postavljen pred izvršena dejstva.

Na zasedanje se vsi parlamentarci živahno pripravljajo. Radikali so sklicali za ponedeljek 21. t. m. sejo svojega kluba, demokrati pa za torek 22. t. m. Na obeh se bo pretresal splošen položaj in seveda tudi notranje strankarske razmere.

Konferenca dr. Korošec — Davidović.

Belgrad, 18. januarja. (Izv.) Danes opoldne je imel dr. Korošec zelo dolgo konferenco s predsednikom demokratskega kluba g. Ljubo Davidovićem. Davidović je dr. Korošca obvestil o poteku svoje avdijske pri kralju. Kralj odobrava vsako borbo, ki se danes vrši proti koruptnemu režimu. Dr. Korošec je dalje informiral Davidovića o vtisu, ki ga je napravil na slov.-hrvaško ljudstvo sporazum vlade z Italijo, ter ga je zainteresiral, da cela opozicija zahteva pravilnejšo rešitev italijansko-jugoslovanskega vprašanja. Govorila sta tudi o predstojećem zasedanju parlamenta in o nastopu celokupne opozicije in sta koncem svojega razgovora ugotovila so-glasnost svojih naziranj v vseh vprašanjih.

Seja finančnega odbora.

Zvišanje neposrednih davkov v Sloveniji.

Belgrad, 18. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora se je nadaljevala razprava o naknadnih kreditih. Poslanec Puščenjak je ostro kritiziral odredbo finančnega ministra, da se reducirajo krediti za železnice. Zavzemal se je za dodelitev kreditov, ki so že zdavnaj bili dovoljeni, a še nikdar uresničeni. — Ostro je kritiziral davčne razmere, zlasti z ozirom na industrijsko krizo v Sloveniji in protestira proti zvišanju neposrednih davkov od 50 na 70 milijonov dinarjev za Slovenijo. Poslanec predlaga, da ostane prvotna svota in da se novi davki ukinejo. Navaja dalje pritožbe nad postopanjem generalne direkcije ne-

posrednih davkov in predlaga znižanje neposrednih davkov za Slovenijo za 50 milijonov dinarjev. — Nadalje govori poslanec Vesensjak, ki kritizira, kako finančni minister uveljavlja proračun za l. 1923/24, ki bi moral veljati za l. 1924/25. Dajatve Slovenije upropaščajo gospodarsko slovenski narod. O razmerah v Sloveniji govori govornik še nad 1 uro in zahteva končno odločilno pravico Slovenije nad dohodki Slovenije.

A. KRISTAN V BELGRADU.

Belgrad, 18. jan. (Izv.) Danes se je pripeljal v Belgrad bivši minister Anton Kristan in ni bil sprejet od kralja.

Nemška ofenziva proti Franciji.

Pariz, 18. januarja. (Izv.) Francoski zborniki je predložen nov davčni zakon. Pri tej priliki so omenjali govorniki, da bo Francija vztrajala pri svojem odporu proti ofenzivi na frank. Poincaré je pri tej priliki omenjal, da je vseh finančnih težav Francije kriva Nemčija.

SPLOŠNI ŽELEZNIČARSKI ŠTRAJK V ANGLIJI.

London, 18. januarja. (Izv.) Tajnik železničarske zveze Tromley je izjavil, da se prične v nedeljo splošni železničarski štrajk.

MAŽARSKA PROTI REPARACIJSKIM PLAČILOM.

London, 18. jan. (Izv.) Razprave v mažarskem oddelku finančnega odseka Društva narodov so naletele na velike težkoče. Mažarski delegati so izjavili, da je sanacija Mažarske nemogoča, če bi se reparacije do-

ločile na 10 milijonov zlatih kron letno, povračevalni termin za posojilo pa na 20 namesto na 10 let.

OBRAMBNE ZVEZE MED BELGIJO IN ANGLIJO.

Brusejl, 18. jan. (Izv.) V svojem govoru v senatu je Jaspas izrazil upanje, da bo Belgija sklenila z Anglijo obrambno zvezo, kakršna je že podpisana s Francijo. Tako pogodba bi na učinkovit način jamčila za mir.

F. K. von Lama:

Dogovor med sovjetsko Rusijo in Vatikanom.

Iz Rusije prihaja razveseljujoča vest, ki se zdi komaj verjetna, pa je vendar resnična. Po posredovanju dosedanjega voditelja papeške pomožne akcije v stradalajočih ruskih pokrajinah se je med sovjetsko vlado in sv. stolico sklenil dogovor, ki zagotavlja katoličanom nadaljno uporabo večine njihovih cerkva. Ta uspeh je prvi korak na boljše in vzbuja nove nade. Omenjeni voditelj ruske pomožne akcije je ameriški jezuit Walsh, ki se je bil najprej udeležil ameriške pomožne akcije v Rusiji in si ob tej priliki nabral dragocen izkušen. Ko je zvedel, da pripravljajo veliko pomožno akcijo tudi papež, se mu je takoj ponudil, da razpolaga z njim. Sv. oče je ponudbo rad sprejel in p. Walsh se je z vnmom lotil svoje naloge. Organiziral je vedno novo dovažanje živil, skrbel za njih razdelitev na razna središča, se pogajal s sovjetskimi oblastmi za oprostitev od pristojbin in povsodi dosegel lepe uspehe. Samo v eni točki njegova prizadevanja ni- so uspela: da bi oblasti izpustile nadškofa Cieplaka, prelata Budkiewicza in njihove obsojene tovariše.

Sicer se pa zdi, da se pogajanja med vaticanom in Mosko nadaljujejo. Vsaj »Tempe« poroča tako iz Moskve. Tačas se gibljejo pogajanja okoli šolskega vprašanja. Gre po vsej priliki za to, da bi dva milijona katolikov v Rusiji dobili dovoljenje, da smejo ustanoviti in vzdrževati svoje šole, v katerih bi se vršili tudi katoliški verski pouk. Kakor znano, sedanji zakon prepoveduje verski pouk do 18. leta.

P. Walsh je služil že tudi Benediktu XVI. kot nosilec posebnega poslanstva pri predsedniku Hardingu. Pokojni papež je tedaj prosil, naj Združene države svoje pomožne akcije v stradalajočih ruskih pokrajinah ne ustavijo, ampak jo nadaljujejo. Predsednik Harding je tej papeževi želji rad ugodil.

Anglija pričakuje Macdonalda.

Stavbenik, ki je zidal parlament ob begovih Temze, ni nikdar mislil, da bo v Angliji se pojavila poleg starih liberalcev in konservativcev še tretja stranka. Tako malo je na to mislil, da za tretjo stranko v parlamentu niti sedežev ni napravil. V angleškem parlamentu sta sedeli stranki zmeraj druga proti drugi, na eni strani vladujoča stranka, na drugi pa opozicija. Kako sedaj? Drugeče ne kaže, kakor da se liberalci vsedejo k Labour party in tvorijo skupaj z njo blok proti konservativcem, čeprav sta si sicer liberalna in delavska stranka trajno nasprotni.

Od volitev sem je pretekel dober mesec, poln prepira, podtikavanja in napadov. Rezultat je brzkone ta — kakor so že pre- rokovali —, da bo prevzela vlado Labour party. Meščanski stranki sta skušali doseči nekaj kompromis, a niti Baldwin niti Asquith nista za to, in bo torej najbrž Macdonald prijel za krnilo.

Ljudem, ki so angleških socialistov že navajeni, se zdi strah meščanskih strank pred Macdonaldom precej komičen. Ugle- den londonski časopis je naprimer čestital Angležem, da tako hladnokrvno obhajajo božične praznike, ko je vendar revolucija že pred durmi. Morebiti so te alarmujoče strankarske vesti tudi delni vzrok, da funt pada. V začetku 1923 je bil vred- den 4.63 dolarja, v začetku 1924 pa samo

še 4.26. Dokaz, da se kapitalisti boje delavske vlade in s tem morda združene, delne oddaje premoženja, je tudi ta, da so poslali v zadnjih mesecih milijone in milijone funtov v Ameriko in deloma tudi v Švico. Seveda je to padec funta pospešilo. Del teh funtov je pa že itak v Švici doma in so prišli v Anglijo iz istega vzroka, kakor gredo sedaj nazaj v Švico: iz strahu pred oddajo premoženja. Ljudsko glasovanje v Švici se je z ogromno večino izreklo proti oddaji, in tako gre denar sedaj spet nazaj domov. Pa še malo angleškega pride zraven.

Zanimivo je, s kakšno škodoželjnostjo opazujejo Nemci beg angleškega kapitala v tujino. To pa zato, ker so baš Angleži se najbolj spodtikali nad sicer grdo gospodarsko politiko nemških kapitalistov, ki so nalagali svoj denar v tujih devizah in v inozemskih podjetjih. Vsak se pač brani, in kapitalist je kapitalist, pa naj bo Anglež ali Nemec ali kdorkoli. Sicer je pa strah Angležev pred oddajo premoženja tem manj opravičen, ker so tudi liberalci proti oddaji in imajo konservativci in liberalci dve tretjini glasov v parlamentu. Zato so pa tudi odgovorni voditelji delavske stranke povsod izjavili, da čas oddaje še ni prišel in da je treba precej veliko pripravljalnega in pojasnjevalnega dela.

Prav tako je tudi druga zahteva delavske stranke, socializacija rudnikov, danes še neizvedljiva.

Seveda ima pa vodilni minister še dosti drugega dela. V zunanji politiki ni med delavsko stranko in med liberalci skoraj nobene razlike. Obe stranki sta za priznanje sovjetske Rusije, za Zvezo narodov in za svetovno konferenco v svr-

ho ureditve reparacijskega vprašanja. V notranji politiki zahtevajo delavci po razširjenem programu delavskih stanovanj liberalci ne bodo nasprotovali; šlo bo samo za potrebna sredstva. Teh bo treba dosti in nobena stranka take finančne odgovornosti ne prevzame rada. Finančne težave ovirajo tudi razširjenje društvenih zakonov, zvišanje podpor za brezposelne in druge odredbe proti brezposelnosti. Kljub temu pa mislijo, da bodo vodilni nagibi Macdonaldove politike: zunanja politika, stanovanjsko vprašanje in vprašanje odprave brezposelnosti.

Lahka njegova naloga ne bo. Ne sme iti predaleč ne na eno stran, ne na drugo. Kajti če se preveč oddalji od socialističnega programa, bo zadel na odpor tudi v lastnih vrstah. Potem pa delavska stranka kot vladajoča nima še nobene prakse; razmere v Evropi so pa prav sedaj zelo zamotane.

Pomagalo ji bo pa dejstvo, da se je ravno v zadnjih mesecih gospodarski položaj Anglije znatno zboljšal, in prvi vrsti v železni in jekleni industriji — število delujočih plavžev je vsak dan večje —, potem pa tudi v ladjedelstvu, čipkarstvu, platnarstvu in čevljarstvu. Vedno bolj se utrjuje mnenje, da je najnižja točka prekoračena in da bo šlo polagoma spet navzgor. Predpogoj je seveda miren razvoj notranje in zunanje politike; od tega je odvisno vse gospodarsko življenje Anglije. Če bo mogel Macdonald gospodarsko boljšanje napraviti stalno, bo na najučinkovitejši način omeil brezposelnost in utrdil svoje lastno stališče. *Kajti od števil urada brezposelnosti je odvisen padec in obstoj vsakega angleškega vodilnega ministra.*

Tedenski pregled.

Najvažnejši politični dogodek zadnjega časa je bila konferenca male antante v Belgradu od 10.—12. januarja, ki sta se je od zavezniških držav male antante udeležila češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš in romunski zunanji minister Duca. Razpravljali so o razmerju male antante do velike antante, do sosednjih držav in do Rusije. Udeleženci konference so kazali zelo zadovoljne oblike; glede priznanja sovjetske Rusije se niso zedinili in so zaključili, da naj ima vsaka izmed držav male antante proste roke glede razmerja do Rusije. Glede mednarodnega posojila Mažarski so se popolnoma zedinili. Tudi v svojih naziranjih o odnosih do Bolgarije in Grške so ugotovili soglasje. Največjo senzacijo na konferenci je pa vzbudila izjava zunanjega ministra dr. Ninčiča, da stoji naša država neposredno pred sporazumom z Italijo v vseh vprašanjih, posebej glede Reke. Pod vladnim vplivom stojiče časopisje je vedelo o tem sporazumu mnogo poročati, kar se je pa izkazalo kot neresnično. Še do danes ni točno znano, v čem da obstoji sporazum, ki pa še ni podpisan. Gotovo je, da je naša vlada privolila v nasprotju z rapalsko pogodbo, da pride Reka pod vrhovno oblast Italije in da za to veliko koncesijo Italiji ni dobila nobene približno enakovredne protikoncesije. Vojna zveza z Italijo ni sklenjena, pač pa politična zveza, da se zaščiti v mednarodnih pogodbah določeno posestno stanje napram Mažarski, Avstriji in Bolgariji. Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec je izjavil našemu zunanjemu ministru, da slovenski narod z vsebino sklenjenega sporazuma ne soglaša, in izrazil zahtevo, da mora Italija omogočiti odločnim Slovincem in Hrvatom svobodno razvoj njihovega šolskega, cerkvenega in društvenega življenja.

Na Angleškem pričakujejo bodoči ponedeljek padec dosedanje konservativne vlade in nastop delavske vlade z Mac Donaldom kot prvim ministrom. V zvezi z mednarodnim po-

ložajem je gospodarsko stanje posameznih držav. Največ razburjenja je sedaj v Franciji radi padca franka; francoski frank se je zelo približal liri in francoska vlada razmišlja in sklepa, kako bi ustavila padanje franka.

V naši notranji politiki ni zaznamovati nobene važne izpremembe. Narodna skupščina še ni sklicana, ker se vladi nič ne mudi, dati odgovora, dokler ne razčisti težav v radikalni stranki. Šest ministrom se majoje ministrski stolčki, ker so nezadovoljneži v radikalnem parlamentarnem klubu s temi ministri nezadovoljni in že cela kopa radikalnih ministrskih kandidatov težko čaka, kdaj pride na vlado. Pašić pa upa, da bo tudi to pot zvozil, ker je parlamentarna opozicija brez Radičevih poslancev preslaba, za radikalne nezadovoljneže ima pa dovolj mazil na razpolago.

Slavonija ima svoj dogodek in govori samo o razbojniku Jovi Čarugi, ki je štiri leta ropal in ubijal po Slavoniji in drugod. Orožniki so ga zalotili v spanju v vasi Retkovci. Razbojnik je star šele 27 let in ima 18 zločinov na svoji vesti, med temi sedem umorov. Zadnji čas je živel v Vinkovcih kot »vojni liferant«. Odpeljali so ga v Osijek z močno eskorto. Ujeli so tudi več njegovih razbojniških tovarišev, ki so vsi v osjeških zaporih in s katerimi je Čaruga osnoval »Kolo gorskih ptičev«, ki je imelo svoj razbojniški pravilnik, ki ga je sestavil Čaruga. Čaruga je izvrševal svoje zločine v uniformi orožniškega narednika. Na njegovo glavo je bilo razpisanih 30.000, pozneje 50.000 Din. Leta 1919. je bil Čaruga že v mitroviški ječi, pa je pobegnil.

Velik požar v Splitu. V nedeljo, dne 13. januarja ponoči je začelo goreti v zgornjih prostorih takomenovane »stare škupije«. Požarni brambci, vojski in meščanom se je posrečilo, da so rešili stolno cerkev sv. Duje, ker je ista s hodnikom zvezana z zgradbo, ki je bila v plamenih. Popolnoma so uničene Leonova tiskarna, Hrvatska knjižarna, Kat. narodna zveza, uredništvo »Jadrana«, skladišče pohištva Lin in Maraković, skladišče Ilije Vu-

kašića. Več družin je brez strehe. Škoda znaša okrog 10 milijonov Din.

O velikem potresu na Japonskem se poroča, ki ni bil sicer tako strašen kakor v septembru lanskega leta, pa je le napravil mnogo škode in strahu. V Jokohami se je podrlo 600 hiš, večinoma pravkar dograjenih. V bližini Tokija je vozil v trenutku potresa osebni vlak ravno čez most. Most se je sesul in vlak je padel v reko. Tudi v Kolumbiji in Indiji so čutili močne potresne sunke, ki so napravili veliko škode.

Preko Pariza je došla vest, da je bil v Moskvi aretiran Trocki, pa se je izkazalo, da vest ni resnična. Sovjetska vlada je odpravila star kolektor. Dosedaj običajne božične prireditve zveze komunistične mladine, pri katerih se je smešila vera, so tokrat odpadle na vladno povelje. »Živa cerkev«, ki jo podpira sovjetska vlada, ker se je udejvala svetom v agitacijske svrhe, je sklicala za 10. januarja vsersko zborovanje, ki pa se ni vršilo, ker se je prijavilo premalo zastopnikov ruske duhovščine.

Politične vesti.

+ Shodi SLS. V četrtek 17. t. m. ob 11. dopoldne se je pri Sv. Križu (obč. Velika vas v litijskem okraju) vršil velik shod SLS, ki se ga je udeležilo obilo ljudstva, ki je prihitelo na praznik sv. Antona po starem običaju k Sv. Križu. Zastopane so bile občine 3 okr. glavarstev: litijskega, kamniškega in ljubljanskega. Pod predsedstvom župana iz Brezovice (okr. Kamnik) je posl. Kremenžar poročal o političnem in gospodarskem položaju. Njegovo poročilo so volivci soglasno in z odobravanjem vzeli na znanje ter izrekli zahvalo in zaupanje poslancem SLS. Na shod je došlo tudi par moških strank, ki so na koncu vsi odpravili delovanje poslancev SLS. Nekdo iz V. Lipolja, ki je hotel shod motiti, se je umaknil in odšel pod pritiskom ogorčenja, ki ga taki plačanci povzročajo med poštenim ljudstvom. — Preteklo nedeljo se je vršil shod SLS v Črnomlju, ki je bil zelo dobro obiskan. Poslanec Nemanjč je poročal o delu Jugoslovanskega kluba, katehet Jalen pa je pojasnjeval politično, gospodarsko in kulturno stališče SLS. Jugoslovanskemu klubu in poslancem svojega okraja Nemanjču, so zborovalci soglasno izrekli zaupanje.

+ Boj za ljubljanski mandat. Včerajšnje »Jutro« ugotavlja, da je zbor JDS sklenil, da je boj za ljubljanski mandat končan. Zbor je ugotovil, da se »naprednjaki« niso držali pogodbe, zato torej vse določbe tozadavnega pakta padejo v vodo. Iz česar sledi, da obdrži JDS oziroma g. prof. Reisner svoj mandat še nadalje. To so koncem koncev vedeli že vsi ljudje, ki poznajo demokrate, da ti namreč »svojega« mandata ne bodo dali iz rok. Na kak način so prišli demokrati do tega, to je postranska stvar, glavno je, da obdrže mandat. Tako v privatnem življenju so ljudje včasih rekli, da enostranske pogodbe in enostranski diktati ne veljajo, ampak v politiki — ja, Bauer, das ist was anderes!

Dnevne novice.

— Zagrebški nadškof v Belgradu. Te dni se mudi v Belgradu zagrebški nadškof dr. Ante Bauer, da se dogovori z vlado glede ureditve duhovniških plač temeljem konkordatskih določb.

— Narodni dar hrvatskemu pisatelju. Prijatelji znanega hrvatskega pisatelja Dinke Šimunovića so zbrali 17.000 Din kot narodni dar, ki so ga poklonili Šimunoviću.

— Javni nameštenci. Vabimo Vaa, da pristopite k »Strokovni zvezi javnih nameštencev«. Priporočamo pristop novih članov kolikor mogoče pred 1. februarjem 1924, ker se priglasi lahko nameštenci brez ozira na njih starost oziroma njihovih družinskih članov. Po tem dnevu pa se sprejemajo samo oni, ki niso še prekažali 50. leto starosti. Podrobna pojasnila in pravilnik, so na razpolago v pisarni Stari trg 2-1, vsak dan od 16. do 18. ure. Naročite si list »Pravica«, ki je obvezno glasilo te zveze oz. vseh članov. V nji so objavljeni razgledi, iz katerih člani izvedo vse pravice in dolžnosti. — Odbor.

— Umrl je v Ajdovcu 14. t. m. 78 letni g. Jernej Gnidovec, oče gospoda Mohorja Gnidovec, bivšega voj. kurata, sedaj župnega upravitelja v senjski škofiji. Ranjki je bil mnogoleten župan ajdovske občine. Umrl je naglo, kar je letos pri nas že drugi slučaj. Naj v miru počiva!

— Preselitev državne protezne delavnice. Vodstvo državne protezne delavnice v Ljubljani naznanja, da se v prihodnjih dneh preseli iz svojih sedanjih prostorov, Aškerčeva ulica, nasproti srednje tehnične šole, v nove prostore v šentpeterski vojašnici. Valed preselitve zastane najbrž do začetka februarja t. l. izdelovanje protez, ker se bo vršila demontaža in montaža strojev. Čevljarški bandažni in lesni oddelki bodo lahko navzle preselitvi izvrševali svoja dela. Zato prosimo vse interese invalide, da potrpijo in da naj se v bodoče obračajo radi protez, proteznih in ortopedičnih pripomočkov na državno protezno delavnico v šentpeterski vojašnici. — Vodstvo.

— Smrtna kosa. Dne 15. januarja smo pokopali pri sv. Duhu vrlega moža Jakoba Golobiča iz Strekljčeva pri Semiču. Bil je zares zgleden mož v vsakem oziru: Dobr ga arca, ljudomil do vsakogar, kar priča dejstvo, da so ga hodili kropiti kar trumoma iz sosednjih vasi in mnogobrojno število ga je spremljalo k večnemu počitku; bil je naravnost zgleden družinski oče, goreč pristaš SLS in kar je najsvetlejšje krasilo njegov značaj, bil je vedno iz dna duše prepričan ud sv. Cerkve. Ze 75 let star mož se je vsako nedeljo v najbolj ledenem mrazu, ko se je mladina stiskala h peč, napotil h trideset uri oddaljeni fari k jutranji sv. maši. To ga je tudi pokopalo: stresla ga je zima in v par dneh je skrbno pripravljen za zadnjo pot mirno zaspal v Gospodu. Svetila mu večna luč!

— V Kamniku se je poročil g. Matej Stele z g. Marijo Homar, posestnico in mlinarico na Perovem.

— Redki severni gostje so pred nekaj dnevi obiskali Dovoje. Opazili smo namreč kakih deset ptičev pegamov (Seidenschwanz, Bombycilla garrula). Pegam je manjši od kosa, pa bolj zajetnega trupla, ima prav lepo barvano perje, glavo mu krasijo perjanica. Kakor trdi Erjavce, je domovina te lepe ptice Švedska, Norveška in Rusija. Le huda zima jo prepodi proti jugu.

— Na osnovni šoli v St. Vidu pri Stični je bilo za Božič obdarovanih 70 učencev in učenk s čevlji, perilom in različnimi drugimi darovi. Podpisano šol. vodstvo izreka tem potem vsem p. n. dobrotnikom prav prisrčno zahvalo; še posebno pa trgovinam: V. Ausec, T. Gantar, T. Klemenčič, A. Krašovec, Fr. Krašovec, Jos. Lavrič, A. Rojce in Fr. Seifman; dalje gospem C. Eiseltovi, A. Kosovi, M. Polonovi in M. Zorčevi; dalje gđc.: Kosovi, Fr. Zorčevi in O. Zajčevi; dalje gg. A. Jenku, ravnat. Jos. Mandelju, tovar. K. Pollaku ml., veleč. gg. duhovnikom in vsem gg. in gđc., ki so pomagali okrasiti sobo in božično drevo. Šol. vod. v St. Vidu pri Stični, dne 15. jan. 1924. J. E. Polak, š. v.

— Stavbena delavnost v Osijeku. Tekom 1. 1923. so v Osijeku zgradili 153 novih stavb, v katerih so se stranke že naselile.

— Hrvatski Rdeči križ. Za Hrvatsko, Slavonijo in Medimurje se snuje društvo Rdečega križa. Aketjo vodi vseučiliški pro-

LISTEK.

Edmund About: 16

Kralj gora.

Iz francoščine prestavila K. Hafner.

(Dalje.)

IV.

Hadži Stavros.

Dimitrij se je vrnil v Atene; menih je odšel k svojim čebelarom; naši novi gospodarji pa so nas naravnali na stezo, ki je vodila v taborišče njihovega kralja. Gospa Simons je hotela dokazati svojo neodvisnost in ni hotela predstavljati ene noge pred drugo. Tolovaji so ji grozili, da jo ponese na svojih rokah; izjavila je, da se ne pusti nositi. Toda njena hči se je dotaknila bolj nežnih čuvstev; obudila ji je upanje, da bo našla pogrnjeno mizo in bo zajtrkovala s Hadži Stavrosom. Marijana sama je bila bolj presenečena kot prestrašena. Roparji, ki so nas vjeli, so bili v gotovem oziru do cela uljudni; nikogar niso preiskali in se niso dotaknili svojih ujetnikov. Mesto, da bi nas oplenili, so nas prosili, naj se oplenimo sami; niso opazili, da sta nosili obe dami uhane in niti tega jim niso ukazali, da slečejo svoje rokavice. Bili smo toraj daleč proč od onih cestnih postopačev v

v Španiji ali Italiji, ki odsekajo prst radi zlatega prstana in odtrgajo uho, da dobe biser ali diamant. Vsa nesreča, kateri smo bili izpostavljeni, je obstojala v tem, da plačamo odkupnino; pa še je obstojala možnost, da nas izpuste zastonj. Kdo bi se tudi mogel predstavljati, da nas bo imel Hadži Stavros brez kazni ujeti v razdalji pet milj od glavnega mesta, dvora, grške armade, enega bataljona Nj. Velikanstva britanskega in ene angleške posadke? Tako je razmišljala Marijana. Jaz pa sem nehote mislil na ubogi deklici iz Mistre in njihovo povest in polastila se me je žalost. Bal sem se, da ne bi gospa Simons v svojem patrijskem navdušenju izpostavila svoje hčere kakim velikim nevarnostim in sklenil sem, da ji razjasnim položaj prej ko mogoče. Stopali smo po ozki stezi drug za drugim in naši grozni potni tovariši so nas ločili drug od drugega. Pot se mi je zdela brezkončna in več kot desetkrat sem vprašal, če še nisimo na cilju. Pokrajina je bila grozna; na goli skali je komaj živel nizki hrastov grmiček ali šop bodečega timijana, ki nas je zbadał v noge. Zmagoviti tolovaji niso kazali svojega veselja in njihov pohod je bil podoben mrtvaškemu sprevodu. Tiho so kadili svoje kot prst debele cigarete. Nihče ni govoril s svojim sosedom; en sam je od časa do časa pel enakomerno neke vrste nosiljačjo pesem. Ta narod je žalosten kot razvalina.

Okoli enajste ure nam je divje lajanje oznanjalo bližino taborišča. Deset ali dvajset psov, ki so bili veliki kot teleta in kosmati kot ovce, se je gnetlo proti nam in nam kazalo vse svoje zobe. Naši varuhi so jih sprejeli s kamenjem in po četrturnih sovražnostih so sklenili mir. Ta negotoljubna bitja so bila prednja straža kralja gora. Oni so ovohali orožništvo že zdaleč, kot ovoha tihotapski pes carinike. Toda to še ni bilo vse in njihova gorečnost je bila tako velika, da so požrli od časa do časa tudi kakega neoboroženega ovčarja, potnika, ki je zašel ali celo Hadži Stavrosovega tovariša. Kralj jih je hranil, kot so nekdanji sultani vzdrževali svoje janičarje v večnem strahu, da požro tudi njega.

Kraljevo taborišče je bila razsežna planota, ki je imela približno sedem ali osemsto metrov površine. Zaman sem iskal na nji šotorov naših zmagovalcev. Tolovaji niso bili mehkužni in 30. aprila so spali pod milim nebom. Nisem opazil niti nakopičenega plena, niti razprostrlih zakladov, sploh ničesar, kar bi pričakovali v glavnem stanu roparske tolpe. Hadži Stavros je sproti prodal svoj plen; vsak tolovaj je dobil svoje plačilo v denarju in ga uporabil po svoji volji. Nekateri so ga naložili v trgovino, drugi so kupili hipoteke na atenske hiše, tretji so nakupili posestva v svoji vasi; nihče ni zapravil dobička od ropar. Naš prihod je zmotil kakih petindvajset ali

trideset mož pri njih zajutruku; prihiteli so k nam s kruhom in sirom v roki. Poglavar je hranil svoje vojake: vsaki dan jim je razdelil en delež kruha, olja, vina, sira, kaviarja, paprike, oliv in mesa, kadar je to dovoljevala vera. Sladkosnedeži, ki so hoteli jesti murve ali druge rastline, so si lahko natrgali teh sladkarij v gorah. Roparji, kot vsi nižji sloji ljudstva, so le redkokdaj nazgali ogenj za svoj obed; jedli so mrzlo meso in posušeno zelenjavo. Opazil sem, da so se vsi, ki so se drenjali okoli nas, vestno postili. Bili smo na predvečer Vnebohoda in ti poštene ljudje, katerih vsak je imel najmanj enega človeka na vesti, bi se za nič ne bili hoteli obtežiti svojega želodca s kurjim bedrom. Zdel se jim je le neznamen greh, ustaviti dve Angležinji s svojimi puškami. Gospa Simons je grešila veliko bolj, ker je jedla jagnjetino v sredo pred Vnebohodom.

Možje naše eskorte so radevolje zadostili radovednosti svojih tovarišev. Obisuli so jih z vprašanji in odgovorjali so na vse. Razprostrli so plen, ki so ga dobili in moja srebrna ura je še enkrat žela uspeh, ki je ščegetal moje samoljubje. Marijanina zlata urica ni bila niti pol toliko opažena. Pri tem prvem srečanju je vzbudila občo pozornost moja ura in odsev tega občudovanja je padel tudi name. V očeh teh prostih ljudi ni mogel biti posestnik tako dragocene stvari nič manj kot milord.

esor dr. Šilović, predsednik Narodne Zastave.

— Hajduk. Veliko županstvo Baške obale v Čačaku je proglasilo radi raznih vlovov, tatvin in ropov v smislu člena 10. zakona o javni varnosti, Risima Vučićevića za hajduka. Dotični, ki ga aretira ali ubije, dobi 2000 kron nagrade.

— Zvišanje pristojbin za šifrirane brzojavke. S 1. januarjem t. l. so se zvišale pristojbine za uporabljanje tajnopisa v privatnih brzojavkah od 500 Din na 1200 Din.

— Pozor lovci! V ponedeljek, 21. t. m. se vrši v Ljubljani tradicionalni sejm kožuhovalne, znan pod imenom »Ljubljanska borza«. Vrši se v prostorih spedijske tvrdke Balkan na Dunajski cesti. Cene lisic, kun, vider itd. so seveda odvisne ne le od kakovosti blaga, ampak tudi od števila kupcev. V Nemčiji se plačujejo sledeče cene: kuna zlatica 19 dolarjev ali približno 1.600 Din; kuna belica 16 dolarjev ali približno 1.350 dolarjev; lisica 8 dolarjev ali približno 680 dolarjev; dihur 3 dolarje ali približno 250 dolarjev; jazbec 2 dolarja ali približno 170 dolarjev; vidra 23 dolarjev ali približno 1.870 dolarjev; zajec 20 centov ali približno 17 dinarjev; podlasica 40 centov ali približno 34 dinarjev. Te cene so seveda le približne, zakaj za posebno lepe kože se dosežejo še višje cene. Upajmo, da tudi ljubljanska borza ne bo preveč odirala naših lovcev.

— Nemška pomoč bratom v Nemčiji. Poleg splošne nemške pomožne akcije za stradalajoče v Nemčiji je novosadski »D. Volksblatt« uvelodil še posebno zbirko za nemško decu. Ta zbirka je do danes narasla na okroglo 100.000 Din.

Razne tatvine. Okrog 45 let star potepuh Anton Bolte iz Vranskega je ukradel svojemu bratu Francetu Bolte v Klančičah pravo suknjeno obleko, vredno 4000 kron in je neznano kam pobegnil. — Nekaj bivši delavci v papirnici na Slapu pri Trzinu je ukradel svojemu sodelavcu Josipu Miheliču iz zaklenjenega kovčka sivo, skoraj novo obleko, par čevljev, klobuk in 400 kron denarja. Mihelič je zalotil tatuta pri Sv. Katarini. Vzel mu je obleko, ostale ukradene stvari pa je tat odnesel preko meje na Koroško. — Pri gostilničarju Nikoli Hraniloviču v Metliki se je zgledal neki tujec, ki se je podpisal v knjigo za tujce M. Jovič, trg. potnik iz Zagreba, doma iz Reke. Mož je tam prenočil in zavrano odšel. Ko je prišla hišna v sobo, je pogrešila skoraj novo rjuho, rjav namizni prt in ključ od sobe. — V Trzinu je bilo vlomljeno v stanovanje koroškega mojstra Antona Jakšeta in pokradeno: Crne, še ne popolnoma izdelane hlače, 3 konteninaste rjuhe in par čevljev iz boksa v skupni vrednosti okrog 8000 kron. Tatvino sta izvršila dva ruska begunca. — V Mariboru je bilo ukradeno gostilničarju Alojziju Šreju kolo znamke »Dürkopp«, vredno 10.000 kron. — Na Slomškovem trgu v Mariboru je bilo ukradeno Viljemu Plačku kolo znamke »Styrac« štev. 3883, vredno 8000 kron.

— Ueno spritvalo je bilo ukradeno sodarskemu pomočniku Stefanu Cestarju iz Lovarčana med vožnjo iz Ptuja v Ljubljano.

— Razne nesreče. Pri stavbnih družbi d. d. v Ljubljani je delavec Cankar Ladislav padel na stavbi Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani in se tako poškodoval, da so ga prepeljali v bolnico. — Burja Jožef, tesar pri lesni tvrdki Cerar Anton v Kamniku se je usekal na levo roko in na desno koleno. — Pri tesarju Jurgaliju Francu v Grobljah se je tesar Barbič Franc usekal na levo golen. — Pri Baroviču Alfredu, kovaču v Sevnici, se je pomočnik Barovič Vilko pri kovanju ranil v desno roko. — Matičič Karol, tesar pri Matičiču Antonu v Slov. Bistrici se je pri tesarju usekal v desno nogo. — Končan Franjo, delavec pri družbi »Apnenik« v Celju, si je pri premikanju sodov zmečkal prste na levi roki. — Mak Anton, tesar pri Kukovcu Vinkotu na Savi pri Celju je padel na neki plohi in si poškodoval desna rebra. — V tvornici za dušik d. d. v Rušah je delavcu Koscu Marku padel kos karbida na desno nogo, ter mu zmečkal prste. — V tovarni vžigalic in kemikalij v Rušah

se je žagar Pobjaš Anton pri delu na krošni žagi težko obrezal po levi roki. Oddan je bil v mariborsko bolnico. — V kemični tovarni v Šoštanju se je ključ. vajenec Zaje Ivan pri padcu potolkel na levi strani glave. — V tovarni usnja Franc Woschnagg in sinovi v Šoštanju se je delavec Skorušek Karl z električnim tokom pri vzpenjači opeknel na desni roki. — Holzmann Miško, delavec v opekarni G. Tönnies v Kosezah, se je vračal zvečer proti domu. Vsled padca na zmizlih tleh, so mu je razbila steklenica, vsled česar se je močno obrezal na desni roki. — V tovarni usnja »Indus« v Kranju so delavca Bajžela Jožefa zagrabili valjarji stroja za valčenje kože in mu zmečkali prste na levi roki. — V tovarni usnja »Petovica« na Bregu pri Ptujju se je čevljarški pomočnik Čišek Martin z nožem nevarno urezal v desno roko. — Pri zgradbi železnice v Ormožu je delavca Vrbnjaka Stefana udaril železen drog in mu zadal nevarno rano na glavi in desni rami. — Ravno na isti način je zadobil delavec Horvat Pavel rano na glavi. — Pri Potečniku Francu, usnjarju v Ptujju, se je vajenec Kosenburger Rudolf močno udaril pri padcu na levo nogo. — V revirnem gozdarstvu uprave posestev ljubljanske škofije v Marjengradu si je drvar Slapnik Franc, v gozdu pri spravljaju lesa zmečkal levo roko. — Bizjak Franc, vajenec pri Demšarju Josipu, usnjarna v Čenčijah pri Železnikih, si je pri popravljaju stroja za drobljenje črešala zmečkal levo roko. — V tkalnici Doctor in drug v Mariboru je delavca Lješnič Josipa zagrabil valj stroja za snajenje in mu zmečkal desno roko. Oddan je bil v bolnico. — V tovarni upognjenega pohištva Remec Co. na Dupleci si je pomočnik Bokalič Franc pri stroju za oblanje zmečkal prste leve roke. — Verhovnik Matilda, dekla pri Janku Medvedu v Kamniku, se je pri vlačanju vode iz vodnjaka potolkla na glavi. — Wochel Andrej, delavec pri Pecha Josipu v Mariboru si je pri padcu zlomil levo roko v zapetju. Oddalil so ga v bolnico.

Štajerske novice.

Š Slovenjgriški cenilni okraj (davčni okraj): Slovenjgradec, Marenberg, Šoštanj, Prevalje) volji skupno slovensko listo, ki se glasi: Dva člana: Ivan Vrhnjak, posestnik v Pamečah in Ivan Rojnik, trgovec v Slovenjgradu; dva namestnika: Miha Kumprej, posestnik v St. Danijelu na Koroškem in Luka Držičnik, župan v Arčici! — Edino ta kandidatna lista je pravilna. Ne dajte se begati od drugih kandidatnih list, ki vam jih pošiljajo demokrate.

Š Nova javna knjižnica v mariborski okolici. V Radvanju pri Mariboru, tej do nedavnega časa tako trdni nemški postojanki, vedno bolj prevladuje slovenski življenj. V preteklem mesecu se je ustanovila javna ljudska knjižnica z lepim številom najboljših slovenskih leposlovnih knjig, po katerih radvanjsko prebivalstvo pridno sega. Baš knjižnica bo veliko pripomogla, da bo dobilo Radvanje popolnoma slovenski značaj.

Š Sodišču izročen zločinec. V zapore okr. sodišča v Mariboru je bil te dni izročen Jakob Pernek, iz Janževega vrha pri Ptujju, ki je na Štefanovo umoril kmečkega sina iz iste vasi Franca Rojca Oba sta se vračala iz nekega vinotoča, kjer je Rojce vinjen gostom grozil z nožem. Med potjo ga je pa Pernek napadel ter mu zadal 18 smrtnih ran z nožem.

Š Samoumor ali nesreča? 17. januarja so našli v sirotišnici v Mariboru 57 letno postrežnico proti tuberkulozne lige, Evgenijo Kranjec mrtvo v njeni sobi. Soba je bila polna svetilnega plina, ki je uhaljal iz odprte cevi ter zastrupil na postelji spečo postrežnico. Dosedaj se še ni dognalo, ali gre za nesrečo ali za samoumor.

Š Umobolna begunka Ana Jazbinšek, 21 let stara, rojena v Carigradu, pristojna po možu v Presečno pri Brežicah, je pobegnila od svojega moža v Turnem, obč. Slivnica pri Celju. Žena je male močne postave, temnorjava oblečena in je precej umobolna.

Radovednost tolovajev je bila nenasićna toda ne nadležna. Niti mislili niso na to, da bi ravnali z nami kot s premaganci. Vedeli so, da smo v njih rokah in da nas bodo prej ali slej zamenjali za gotovo število zlatih denarcev; toda ni jim padlo v glavo, da bi nas med tem časom zasmehovali ali zasramovali. Čut dostojnosti, ta neumrljivi dar Grkov, jim je kazal v nas predstavniške tujega in v gotovih ozirih nadvladujočega plemena. Zmagovito divjaštvo je nehotelo spoštovalo premagano civilizacijo. Mnogi izmed njih so danes prvič videli evropsko suknjo. Sukali so se okoli nas kot nekdanji prebivalci novega sveta okoli Španjolcev Kristofa Kolumba. Bojazljivo so otipavali blago mojega plašča, da bi vedeli, iz kakšne nitje je tkano. Radi bi mi slekli vso obleko, da bi jo natančno preiskali. Mogoče bi bili tudi zadovoljni, če bi me bili lahko razkosali na dva ali tri dele, da bi proučevali sestav milorda; toda prepričan sem, da bi se bili prej opravičili in me prosili oproščenja radi velike predrznosti.

Gospa Simons je kmalu izgubila potrpežljivost. Ni ji bilo všeč, da jo tako natančno preiskujejo ti požeruhi sira, ki njej niso ničesar ponudili. Ni vsakdo ustvarja za to, da igra drugim komedijo. Vloga žive izrednosti ni prijala dobri ženski, čeprav bi jo bila lahko izvrstno igrala v vsaki deželi zemeljske oble. Marijana pa je skoro omagovala vsled utrujenosti. Šest ur iahanja in

hoje, lakota, presenečenje in strah so zapustili svoje vtise na tej nežni stvarici. Predstavljajte si mlado gospodično, ki je bila vzgojena v vati, navajena salonskih prepregov ali mehke trave v parku. Njeni čevljički so bili že raztrgani in grmičevje je razcefralo njeno obleko. Zvečer je bila čaj na angleškem poslaništvu in pri tem listala krasne albume g. Wyse; brez prehoda je bila prestavljena v pusto pokrajino, v sredo divje čete. In niti te tolažbe ni imela, da bi si mogla reči: »Vse to je sen,« kajti ni ležala, ne sedela, temveč morala je stati v veliko žalost njenih majhnih nog.

Nova četa je prišla, ki je napravila naš položaj nevzdržljiv. To niso bili tolovaji; bilo je vse kaj hujšega. Grki nosijo s seboj celo menezarijo malih, živahnih, sitnih živalic, ki jim delajo družbo podnevi in ponoči, jim ne dajo miru v spanju in s svojimi skoki in ugrizi pospešujejo gibanje duha in obtok krvi. Tolovajske uši, od katerih vam lahko pokažem nekaj vzorcev v svoji etnografski zbirki, so bolj močne, bolj trdne in bolj živahne kot meščanske; sveži zrak ima take zdrave lastnosti. Toda prepozno sem zaznal, da niso bile zadovoljne s svojo usodo in da so se bolje počutile na mehki koži mladega Nemca kot na ustrojenem usnju svojih gospodarjev. Celo oboroženo preseljevanje se je naperilo na moje uboge noge. Sprva me je močno srbelo okoli las; to je bila napoved vojske. Čez

Dopisi.

ZELEZNICARJI!

Časi se spreminjajo in za nas železnicarje so se že pošteno spremenili. Lačni, bos, in raztrgani smo. Obljubljeni predumi so zmanjšani, kdaj jih dobimo, ne vemo. Na račun naših predumov, kakor sploh na račun železnicarjev so trgovci poskočili s cenami in tako stojimo tu najbednejši med reveži. In namesto, da bi se vsi železnicarji strnili v eno močno organizacijo, in če pod nobenim pogojem res ni mogoče z eno, pa naj bi se vsaj posamezne organizacije v raznih zadevah združile. Tako pa se trgajo organizacije in železnicarji v kategorijske skupine in društva, katerih uspeh gotovo ne bo tak, kot bi ga imele močne velike organizacije. Prometni uradniki so si ustanovili svoje »Udruženje prometnikov«, strojevodje imajo svoje društvo, katero vodi znani strojevodja Dežman in sedaj sestavlja pravila še vlakospremno osebje za svoje bodoče »Društvo vlakospremne osebja. Poslednja dva društva sta se ločila od velikih organizacij in se osamosvojila le v namenu, da pridejo s tem pri razvrščevanju v uradniški III. status. Ali mislite, tovariši, da so v Belgradu tako neumni, da vas res vse potisnejo v uradniško kategorijo? Čemu je tu novi zakon, ki natančno določa predizobrazbo za to kategorijo. Vsem gre le za čast, samo da bodo potem male pritiskali. Človek obrača — Bog bo pa obrnil. — Ostanje torej progovno osebje, postajno osebje, skladiščni delavci in pisarniško osebje. Ali ti niso ljudje? Zato spregledite vendar enkrat železnicarji in ne dajte se voditi za nos od ljudi, ki gledajo le nase, vas pa pustijo v vednem pričakovanju na boljše čase. Organizirajte se vsi do zadnjega v naši »Prometni zvezi«, ki edino zasleduje dobrobit železnicarjev. Bodite uverjeni, da lepši časi za nas železnicarje morajo priti prej ali slej in prišli bodo kmalu, če bomo složni v močni organizaciji. Vsem tistim pa, ki udrihajo po Prometni zvezi in jo skušajo ubiti, obenem pa hodijo okrog poslancev SLS prosjati intervencij pa povemo, da tako početje ni moralno! Na eni strani hočite okrog poslancev, na drugi strani pa pobijate organizacijo, ki je tem poslancem poverila zaščito svojih interesov, to ni lepo in ne možko! Prometna zveza že itak sama skrbi, da so poslanci obveščeni o potrebah železnicarjev. Zato spregledite tovariši in vpišite se vsi do zadnjega v »Prometno zvezo«, ker le ta vam more kaj pomagati do boljšega koščka kruha. — Železnicar.

Gospodarstvo.

RUSKA INDUSTRIJA V LETU 1923.

Produksijske številke ruske industrije v gospodarskem letu 1922-23, ki se je začelo 1. oktobra 1922 in končalo 1. oktobra 1923 kažejo na ozdravljanje ruske industrije. Napram gospodarskem letu 1921-22 je produkcija v vseh strokah znatno napredovala, tako pri železarstvu za 76—86 odstotkov, ravnotako tudi v tekstilni, kjer se je produkcija povečala za 40—74 odstotkov. Statistika produkcije kaže torej na napredek, ki pa še ne dosega predvojnne višine. Tako se je n. pr. nakopalo samo 37 odstotkov predvojnne množine premoga. V sledečem naj podamo procentualno razmerje produkcije v letu 1922-23 napram letu 1923: premog 37, nafta 55, jeklo 10, elektrotehnični produkti 61, bombažni izdelki 27, laneni izdelki 84, kemični proizvodi 45, kagalose 51, platina 19, steklarski izdelki 34, vžigalice 33, sladkor 22, papir 43 odstotkov itd. V splošnem se ceni nazadovanje ruske industrije na polovico predvojnne kapacitete. Bolj počasi se dviga težka, železna industrija. Njena produkcija je sedaj samo 38 odstotkov predvojne.

V nacionalizirani (t. j. podržavljeni) industriji narašča zopet število delavstva, od 598 tisoč v letu 1921 je naraslo število na 604.000 v letu 1922 in je lani znašalo že 763.000.

dve minuti se je cela divizija prednje straže vrgla na moja desna meča. Živahno sem posegel tja z roko. Toda ta obrat jim je dal priložnost, da se je vsa sovražna četa vrgla s povečano močjo na mojo levo stran in zavzela svoje postojanke na vrhu kolena. Bil sem obkoljen in vsak upor je postal brezuspešen. Če bi bil sam v kakem zapuščnem kotu, bi se bil morda kolikortoliko uspešno boril proti njim: Toda lepa Marijana je stala rdeča kot češnja pred menoj in najbrže jo je mučil isti sovražnik kot mene. Nisem se upal pritožiti, ne braniti se; junaško sem požiral svoje bolečine in še pogledati si nisem upal gospodične Simons; in trpel sem zanj mučeništvo, za katero mi gotovo ne bo nikdar hvaležna. Končno sem zgubil potrpežljivost in odločil sem se, da se z begom rešim nadaljnega vpadu; zahteval sem, da me peljejo pred kralja. Ta beseda je spomnila naše vodnike njihovih dolžnosti. Vprašali so, kje je Hadži Stavros. Odgovorili so jim, da deluje v svoji pisarni.

»Končno se bom vendar lahko vsedla v naslonjač,« je rekla gospa Simons.

Vzela je mojo roko, ponudila svojo hčerki in šla z negotovim korakom v smeri, kamor nas je vodila množica. Pisarna ni bila oddaljena od taborišča in bili smo tam v petih minutah.

(Dalje sledi.)

Iz teh podatkov je razvidno, da so že tu znaki ozdravitve, vse še ne funkcionira dobro. Materialna baza se obnavlja. Živčevje je še vedno pretreseno, ali se vseeno popravlja. Tudi pri zunanji trgovini se opaža dejstvo, da je prenehal uvoz živil, pač pa da se je povečal uvoz produkcijskih sredstev, poljedelskih strojev itd. Tako v uvozu sedaj prevladujejo stroji, ki obsegajo tridesetino vrednosti uvoza. Nova ekonomska politika je kakor razvidno dosegla svoj cilj. Delavstvo se je vrnilo zopet v tovarne, ki so začele zopet obratovati in si dobavile namesto starega, obrabljenega materiala nov material, na podlagi katerega je njen razvoj boljše zasiguran.

TRGOVINA S SUROVIMI KOŽAMI.

V dneh 15. in 16. januarja t. l. se je vršila v prostorih Zemaljskega Saveza Industrijalcev v Zagrebu pod predsedstvom gen. direktorja Žige Stern-a konferenca predstavnikov usnjarske industrije iz Slovenije in iz Hrvatske. Iz Slovenije so prisostvovali konferenci za načelnikom Odseka velike usnjarske industrije Zveze industrijev g. Jean B. Pollak-om na čelu predstavnikov tvrdki: Carl Pollak, Ljubljana, Franc Woschnagg in sinovi, Šoštanj, »Petovica« d. d., Breg pri Ptujju, Viljem Freund, Maribor, L. Laurich, Konjice in Aleks Podvinec, Radče. Zvezo industrijev je zastopal g. dr. A. Golia. Konferenca so se udeležili tudi zastopniki trgovcev s surovimi kožami. Predmet razprave je bila ustanovitev posebnih uzane za trgovino s surovimi govejimi kožami, v svrhu, da se ta trgovina na domačih tržiščih končno normalizira ter privede na zdrave podlage. Po vsestranski in izčrpni razpravi se je sporazumno z zastopniki trgovcev sklenilo, da se s 1. marcem 1924 uveljavijo naslednje uzane:

1. Tvorničarji usnja prevzamejo od mesarskih zadrž goveje kože po teži, ki se ugotovi pri prevzemu od mesarja. Kože morajo biti izdelane brez kosti v glavi, brez repne kosti, brez gobca in parkljev ter brez blata. Najvišji kalo sme znašati od 1. aprila do 30. septembra 12 odstotkov in od 1. oktobra do 31. marca 10 odstotkov.

2. Kože z 1—2 zarez, z 1—2 luknjami v sredini ali v vratu, kože z žigom, ogrete kože (ako puščajo dlako) ter kože s 3—10 ogorkov se smatrajo kot sekunda blago ter se odtegne 10 odstotkov. Zale razrezane kože, kože z več nego dvema luknjama, zasmrđene kože in kože z več nego 10 ogorkov se smatrajo kot tercija blago ter se odtegne 20 odstotkov.

3. Po provenijenci se dele kože: v nemške I. kategorije; v ogrske, II. kategorije, ki se plačajo 5 odstotkov ceneje od I. kategorije; v buše, III. kategorija, ki se plačajo 10 odstotkov ceneje od I. kategorije; v bosenske in južno-srpske šahtane kože, IV. kategorija, ki se plačajo 20 odstotkov ceneje od I. kategorije.

Kože od bikov v teži od 35—45 kg so za 10 odstotkov cenejše, od 45—55 kg za 15 odstotkov, od 55 kg dalje za 20 odstotkov cenejše. Kože od bivolv se plačajo 30 odstotkov ceneje od I. kategorije.

4. Kože očiščene soli, ki se pošljejo direktno brez osebne prevzemanja, smejo, ako ni drugače dogovorjeno, pri normalnem trajanju transporta ter pri normalnih prilikah kalirati v poletnih mesecih največ 3 odstotke, pozimi največ 2 odstotka. Poletni in zimski meseci se razumejo kakor pod točko 1. Kalo se ugotovi na temelju uradnega tehtanja na postajah prodaje in prevzema. Pri osebno prevzetih kožah odpade klavzula za prevoznikalo.

* * *

g Devizni trg. Naš dinar se je dvignil od povprečno 6.50 na 6.67. — V Zagrebu so vse tuje devize padle. Vendar vlada na deviznem tržišču precejšnjo rezerviranost.

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica banatska 340—347.50 Din, ječmen 290 Din, oves 265 Din, koruza 265—267.50; pšenična moka št. 6 302 Din, št. 7 192.50 Din, otrobi 165 Din. — Tendence nespremenjena.

g Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Po izkazu Narodne banke z dne 20. jan. je bilo za 5.860.888.330 Din. Od zadnjega izkaza se je stanje pomnožilo za 70.60 milijonov dinarjev.

g Vinska letina v Sloveniji. V preteklem letu je produkcija vina v Sloveniji znašala 250 tisoč hl medtem ko je v letu 1922 dala 783 tisoč hl.

g Promet na Donavi. Kakor poročajo listi, je promet na Donavi od 14 t. m. zopet vzpostavljen, ker ne preti več nevarnost od ledu.

g Nabava soli. Državna monopolna uprava namerava kupiti od neke italijanske tvrdke 1000 ton morske soli po ceni 93 francoskih frankov za tono.

g Novi predpisi za obrtne šole. V trgovinskem ministertvu se pripravljajo novi predpisi za obrtno šolstvo, ki bodo imeli veljavnost za celo državo.

g Produkcija maka — (ne moke, kakor je zadnjič zagrešil tiskarski škrt) — je znašala 1.500.000 kg.

g Carinski dohodki. V decembru pr. l. so znašali carinski dohodki 132.775.917 dinarjev. Za celo leto 1923 so dali 1698 in pol milijona dinarjev napram l. 1922. 1143 milijonov Din.

g Produkcija tobaka. Po uradnih podatkih se peča v naši celi državi 100.000 družin a gojenjem tobaka, od česar se živi nad 500.000

ljudi. Država je v preteklem letu kupila tobaka za 19000 ton v vrednosti 600 milijonov dinarjev. V letu 1923. je pridelal zelo narastel, ker so bile cene visoke. Cene so znašale za najslabšo vrsto 4 dinarje, za najboljšo vrsto 90 dinarjev. Kar pomeni napram predloženemu letu zvišanje za 100 odstot. Pred kratkim je monopolska direkcija prodala v Češkoslovaško 200.000 kg po ceni 90 dinarjev za kg, kar se smatra za prenizko ceno.

g Stanje papirnatega denarja v Češkoslovaški je znašalo dne 7. t. m. 9067 milijonov čsl. kron.

g Cene žitu v Češkoslovaški. Na bratislavski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene (za 100 kg): pšenica 162—168 čsl. K, rž 128—134 čsl. K, ječmen 160—170 čsl. K, oves 122—125 čsl. K, koruza 127 čsl. K, pšenična moka št. 0 255—260 čsl. K.

g Statistika lova na Moravi. Kakor je razvidno iz izkazov, ki so jih predložili vsi imetniki lova, je bilo lansko leto na Moravskem ustrešljeno 206.340 zajcev, 90.698 jerebic, 23 tisoč 650 fazanov, 6508 srn poleg drugih gozdnih živali. Dasi so to visoke številke, vendar se mora reči, da je bil lovski plen pred vojsko še precej večji.

g Stanje papirnatega denarja v Avstriji je znašalo dne 7. januarja 6.809.629.507.000 a. kron. — Od zadnjega izkaza se je stanje papirnatega denarja znižalo za 316.125.653.000 a. kron.

g Avstrijska trgovinska bilanca. Po izkazu trgovskega ministrstva se je povečal primanjkljaj avstrijske trgovinske bilance v novembru ter znaša 85,2 milijona zlatih kron, medtem ko je znašal v oktobru 58,7 milijonov kron. V prvih devetih mesecih znaša celokupni trgovinski primanjkljaj 571,4 milijona zlatih kron. V primeri z oktobrom, se je dvignil uvoz v Avstrijo s 141,8 na 169 milijonov zlatih kron v novembru (brez dragih kovin), dočim je izvoz znašal 83,8 milijonov zlatih kron, t. j. skoraj toliko kakor v oktobru. Povečana uvozna številka ima svoj vzrok v večjem uvozu premoga, sirovega tobaka, semen, kovin, zemeljskega olja itd. V prvih 11 mesecih lanskega leta je znašal ves uvoz brez dragih kovin 104,7 milijonov zlatih kron, izvoz pa 83,5 milijonov zlatih kron, torej je znašal primanjkljaj 517,4 milijonov zlatih kron. Od uvozne vrednosti pripada 36 odst. na živila, pijače in klavno živino, 11 odst. na premog, 19 odst. na druge sirovine, 13 odst. na gotove industrijske izdelke. Na izvozu imajo svoj delež gotovi industrijski izdelki s 78 odst.

g Monopol špirta na Poljskem. Kakor poročajo varšavski listi, bo uveden še letos monopol špirta na Poljskem.

g Državni dohodki in izdatki na Angleškem. Kakor izkazuje uradno poročilo, so znašali državni izdatki v prvih 9 mesecih l. 1923. 5594.179.000 funtov šterlingov proti 589.074.000 v enaki dobi l. 1922. Dohodkov v omenjeni dobi je bilo 533.285.000 funtov šterlingov proti 585.562.700 l. 1922.

BORZA.

Zagreb Devize: Pešta 0.81—0.84, Italija 3.8025—3.8325, London 809—872, Newyork 86.75—87.75, Pariz 3.975—4.025, Praga 2.535—2.565, Dunaj 0.1220 do 0.1240, Curth 15.10—15.20. Valute: dolar 85.50 do 86.50.

Curth, dne 18. januarja 1924. Devize: Pešta 0.0210, Berlin 0.00000135, Italija 25.17, London 24.50, Newyork 578.50, Pariz 26.37, Praga 16.87, Dunaj 0.0081, Bukarešt 2.80, Sofija 4.10, Beograd 6.67.

Ljubljanske novice.

lj Odvetniški izpit je napravil včeraj pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani ljubljanski podžupan g. dr. Ivan Stanovnik. Castitamo!

lj Mestni magistrat ljubljanski poziva vse hišne posestnike v novo in preimenovanih cestah in ulicah kakor tudi one, ki nimajo pravih hišnih numeracijskih tablic, da naznajo potom dopisnice svoj naslov z navedbo cestnega imena in hišne številke mestnemu stavbnemu uradu, Kresija, najkasneje do 31. januarja 1924. Ker se bo na podlagi prijavi izdelal naročilni seznam potrebnih novih tablic, se hišni gospodarji v lastnem interesu pozivajo, da vpošljejo prijave.

lj Tatjanin dan dne 25. januarja. Kakor vsako leto, bodo tudi letos pobirale dame razne prispevke, eventualno darila s pravilno potrjenimi polami. Prosimo vse dobrotnike ruske mladine, da se odzovejo. Če bi kdo ne bil naprošen, prosimo, da blagovolji sam poslati kak prispevek (tudi v blagu) na g. Terezino dr. Jenkovo, Jurčičev trg 3. — Odbor.

lj Brezposelnim. Mestni magistrat rabi večje število delavcev za snajenje ulic in odmetavanje snega. Brezposelni naj se zgledajo pri cestnem nadzoru na magistratu.

lj Perice pazite! To svarilo je zelo umestno, kajti že zopet nam je došla pritožba radi tatinskih rok od stranke, ki je bila nedavno oškodovana za sedem komadov očičenega perila. Perica je pustila svoj voziček na kraju, kjer je bila v bližini vojaška straža, misleča, da je blago radi tega na varnem, ter je nesla k neki stranki oprano blago. Ko pride nazaj, je manjkalo enega svežnja, ki ga je pouzmala mimoidoča araka v podobi neke brezvestne ženske. — Ali smo res tako daleč, da bo moralo biti vse na verigi priklenjeno?!

lj Tatvina cina in bron. Dne 20. decembra 1923 ponoči so bili ukradeni iz skladišča Strojnih tovarov in livarn v Ljubljani štirje bloki angleškega cina in trije kosci bron, v skupni vrednosti 56.000 K. O tatvini ni bilo prvotno nobenih pojasnil, končno pa je izsledila poli-

cija ukradeno blago pri trgovcu Alexu Weissu na Sv. Petra cesti. Načalja preiskava je dosegla, da so izvršili to tatvino sledeči uslužbenci: Ivan Suban in njegov brat Alojzij Suban, oba železolarja, doma iz Julijske Benečije, in pa zidarski pomočnik Alojzij Kozmina in ključavničar Stanko Hočvar, oba iz Treta, vsi pa bivši delavci pri tem podjetju. Policija je aretirala vse navedene obtožence, kakor tudi trgovca Weissa, ker je kupil tako količino blaga od netrگوcev. Vse ukradeno blago je bilo pri njem tudi zaplenjeno.

lj Gluhonema tatica. Dne 16. januarja zvečer okrog šestih je prišla v trgovino Bračko na Dunajski cesti neka okrog 32 letna gluhonema ženska in je zahtevala, da se ji pokažejo na ogled razne nogavice. Kupovalka je dalj časa pregledovala razno blago, nato pa je odšla, ne da bi kaj kupila. Pri pospravljanju razloženega blaga pa je ugotovila prodajalka, da je ukradla izbirna kupovalka visoke ženske nogavice in kos dišečega mila. Stekla je takoj za njo, jo dohitela na Dunajski cesti in izročila stražniku. Tatica je 32 letna Marija Gosnak, o kateri pa še ni bilo mogoče pojasniti natančnejših podatkov, ker je, ali se dela za gluho-nema.

lj Tatinski tovariš. V gostilno k »Dalmatincu« v Sodni ulici sta prišla dva prijatelja: Alojzij Plešič in Franc Zupan, doma iz Loke. Ko se je Plešič za nekaj časa odstranil od mize, mu je ukradel njegov tovariš iz suknje bankovec za 100 Din. Ko je pri plačevanju Plešič opazil tatvino, je takoj obdolžil svojega prijatelja. Ta je prvotno tajil, ko so pa napravili preiskavo, so našli ukraden bankovec skrit pod njegovim sedežem pod mizno ploščo. Zupana so aretirali.

lj Staro železo. Od 9.—10. januarja je bilo ukradeno iz skladiščne kleti Zadrúžne zveze v Ljubljani okrog 40 kg starega železa. Kot storila so osumili delavca Josipa Godca, doma iz Vidma. Po aretaciji je Godec tatvino priznal in povedal, da je prodal blago pri starinarici Panholzerjevi, kjer so tudi ukradeno blago našli in zaplenili.

lj Posledica Silvestrovega večera. Cecilija Prepeluhova, hčerka mesarice Prepeluhove, je ovadila policijo, da sta udrila na Novo leto zjutraj, ko je ona še bila v postelji, dva neznana moška v njeno stanovanje. Eden izmed njih ji je nastavljal na prsa samokres — ki pa ni bil samokres, marveč takozvana »Schreckpistole« — in je zahteval od nje, da mu pove, kje je njen brat Prepeluh. Ko je Prepeluhova odgovorila, da ima pač brata, ki pa služi pri dragoncih, odnosno, če je doma, je v mestni baraki pri klavnici, sta pregledala celo stanovanje. Ker nista dobila Prepeluha, sta šla v mestno barako, kjer sta izsilla na podoben način vstop v stanovanje Alme Marinčeve. Ko jima je tudi ta odgovorila, da Prepeluha ni doma, ji je nastavljal eden nasilnežev na prsa samokres in ji rekel: »Jaz sem policijski detektiv in moram Prepeluha aretirati, ker je udaril mojega tovariša po ustih in mu izbil dva zoba.« Zenska vsa prestrašena je poklicala na pomoč soseda mesarja Zavišnjevcana, ki je takoj prišel in spodil oba vsljivca iz hiše. Policija ju je aretirala. Nadaljnje postopanje pa je uvedla samo proti nekeinu znanemu ljubljanskemu trgovcu, ki je sedaj na Resljevi cesti. Ta se zagovarja, da je bil s svojim tovarišem res v družbi s Prepeluhom, s katerim sta se pošteno sprla. Prepeluh je dal njemu zausnico, njegovega tovariša pa je udaril po ustih in mu izbil en zob. Bili so vsi pijani in ona sta hotela le povrniti Prepeluhu to, kar sta preje prejela.

lj Čegava je doza? Pred nekaj dnevi je bila zaplenjena neki osebi pri preiskavi na pol. ravnateljstvu srebrna stara doza za tobak, ki ima velik monogram A. S. Osumljenec, ki ima več drugih stvari na vesti, je trdil, da je je našel na mizi v neki gostilni. Lastnik naj se zgleda na policijo.

lj Tatvine. Invalidu Antonu Sterletu je bu ukraden v gostilni Živec na Rimski cesti 17 površčnik rjave barve s 8 gumbi, vreden 4800 kron. — Francetu Miklavčiču, pos. sinu iz Dobregopolja je bila ukradena v Ljubljani zlata ura, vredna 80.000 kron, zlata verižica, vredna 2000 kron in pa bankovec za 400 kron. Tat je bil neki možki, srednje starosti, čedno obločen, ki se mu je predstavil za Jože Leskovec, mesarja v Ljubljandi.

Naznanila.

Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 20. t. m. ob 10. dopoldne v zborniški dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje: O lepi knjigi in javnih knjižnicah. Predava g. pisatelj F. S. Finžgar.

Družabni klub priredi v soboto dne 19. tm. ob 8. zvečer v dvorani Akademikega doma literarni večer pisatelja Lojzeta Remca. K obilni udeležbi vabi odbor. — Kakor vsako leto, priredi Družabni klub tudi letos predpusno zabavo in sicer dne 1. marca na kar žlane in prijatelje kluba že sedaj opozarjamo.

Strokovna zveza javnih nameštencev. Člani načelstva in strokovnega odbora se vabijo k tej seji, ki bo nocoj ob 8. v konzurni kleti.

Občni zbor podružnice sadjarskega in vrtnarskega društva za Ljubljano bo 20. januarja ob 9. v Kmetijski družbi, Turjaški trg. Zborovanje je zelo važno, ker gre za naročitev zelenjadnega in cvetličnega semena itd. — Odbor.

Koncert. Nocoj se vrši v kavarni Evropa koncert dravske godbe. Začetek ob 9. uri. Vstop prost. Oder Krakovo-Trnovo v Ljubljani gostuje v nedeljo 20. t. m. v druženem domu na Viču s Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi.« Začetek ob pol 8, cene običajne.

Društvo hišnih posestnikov na Jesenice in Kerško Belo in okolice ima redni občni zbor v nedeljo dne 20. januarja ob 8. popoldne pri Tancarju na Jesenicah z običajnim dnevnim redom. Razen tega bo poročal predsednik Frelj iz Ljubljane o stanovanjskem vprašanju, o davčnih razmerah, zakonu o taksah, kuluku in drugih važnih zadevah. Hišni posestniki se vabijo, da se v lastnem interesu tega občnega zbora v velikem številu udeležijo.

Česká obec. Tuto soboto večer o 7½ hod. výborová schůze, a o 8½ hod. schůzka členstva a rozdvání výročních zpráv. V neděli odpoledne divadlo loutkové: Kašpárek dvorním lékařem. V sobotu dne 26. ledna večer valná hromada v Nár. domě.

Opozorjamo na današnji oglas Osrednjega zavoda za žensko domačo obrt glede razprodaje izdelkov.

Mojsire ključavničarske in strojne stroke opozorjamo, da je v Istri več dečkov od 14.—16. leta, ki bi se radi izučili v našem slovenskem središču in obenem dobro pripravili za poznejše prosvetno delo v društvih. Glej zadevni oglas.

Tarifa za priobčevanje notic.

Enako drugim dnevnikom tudi naš list objavlja reklamna društvena in druga naznanila le proti primerni odškodnini. Objave zaračunavamo takole:

1. Društvene prireditve, občne zборе, seje, sestanke itd. brez dchodkov za društvo, do 30 besed — 3 Din, vsaka nadaljna beseda 50 par več.

2. Prireditve z dohodkom in koncerti vsaka beseda po 50 par.

3. Vestj malih gospodarskih organizacij vsaka beseda po 1 Din.

4. Poslana, izjave in trgovska naznanila, vsak. beseda po 2 Din.

5. Objave bank, veletrgovine in veleindustrije, vsaka beseda po 5 Din.

Izjem ne moremo delati nobenih.

Objav brez istočasno nakazanege odpadlega zneska (v znakmah) ne bomo priobčevali. Izvzete so le večje objave, za katere pošlje uprava račun po objavi.

Socialni vestnik.

DOLOČBE AMERIŠKIH POSTAV O KONTRAKTNIH DELAVCIH.

Jugoslovanski izseljeniški komisariat v Zagrebu naznanja: Ze od l. 1885. so doseljeniški zakoni Zedinjenih držav zabranjale vsi dostop t. zv. kontraktnim delavcem, t. j. delavcem, ki so bili že v starem kraju najeti za delo. Vzrok temu zakonu je bil ta, ker so ameriški delodajalci potom svojih agentov najemali delavce v Evropi ter jih

potem odpravljali v Zedinjene države, pri čemer so izrabljali nevednost tujcev glede ameriških razmer. Delodajalec se je obvezal, da bo takim najetim delavcem plačal prevoz pod pogojem, da bo neko dobo delal pri njem za najnižjo plačo. Tako postopanje delodajalcev je povzročalo, da so padale plače ameriških delavcev, ki so bili zaposleni v istem delu, a obenem je pogubno vplivalo tudi na ameriški trg. Vsled mamljivih obetov delodajalcev so prihajale v Združene države cele trume delavcev, ki so sprejemali delo za vsako ceno. Da temu napravi konec, je kongres Združenih držav sklenil poseben zakon o kontraktih delavcih (contract labor law). Ta zakon označuje kot kontraktne delavce (v naprej najete delavce) vse tiste tujce, ki prihajajo v Združene države na nagovor, ponudbo ali obljubo dela, bodisi da je bila ponudba resnična ali lažnjiva, vse tiste, ki imajo sklenjeno izrečno ali prikrito pogodbo za kakoršnokoli delo, kakor tudi tiste delavce, ki prihajajo v Zedinjene države vsled oglasov za delo, ki so se objavili ali razpečali v inozemstvu. Navedeni zakon zabranjuje vsako ponudbo dela, ako se more sprejem od strani doseljencev smatrati kot pogodba. Zabranjuje se vsako obetanje, da bo doseljenec v Z. D. A. dobil zaslužek. Ako torej koga kak prijatelj nagovarja, da naj pride v Združene države, češ da mu je njegov predstojnik, starešina ali gospodar obetal, da bo sprejel v delo tudi njega, se lahko zgodi, da takemu doseljenec oblasti pri Newyorku zabranijo vstop in ga vrnejo nazaj. Iz tega se vidi, da je zakon o kontraktih delavcih jako strog ter da zabranjuje dostop v Ameriko vsem tistim, ki si zagotovo delo tamkaj že pred svojim prihodom. Na podlagi tega zakona so samo l. 1914. poslali z Ellis Islanda nazaj v Evropo 2793 kontraktnih delavcev. Rečeni zakon dovoljuje nekaj izjem, in sicer: Doseljenci, ki pripadajo določenim poklicem, smejo priti tudi tedaj, ako se v naprej pogodijo za posel, a to so: poklicni igralci, umetniki, predavatelji, pevci, bolničarke, duhovniki, vsenčilski profesorji, priznani zdravniki, hišni sluge in služkinje (ne pa osebnih slug) ter osebe, ki prihajajo v Zedinjene države v svrhu priprave kake razstave, ki jo je kongres odobril. Med izjeme spadajo tudi strokovni delavci, ako v Združenih državah ni delavcev tiste stroke, toda pod pogojem, da jim prihod v naprej dovoli tajnik — minister — za delo v Združenih državah (Secretary of Labor). — Na te določbe ameriškega zakona o kontraktih delavcih se opozarjajo vsi naši izseljenci, da se vedo ravnati.

Prosveta.

»STABAT MATER.«

S to Dvořakovo veliko skladbo je zbor Glasbene matice sinoči dokazal, da slovenskim zborom še vedno prvači in da je zmogel težke naloge dobro izvršiti. Plemenitemu petju se je poznal tenki sluh Hubadov, ki je zborovski del skrbno pripravil, tako da se tudi matični zbor ni mogel vselej ponašati s tolikimi lepotami. — Najlepše mu je uspel pač tretji del; bilo je tako prozorno, lepo vezano, da se ves čas ni pokazala najmanjša poč, poudarki s prevejanjem okusom odtehtani, zbor rastel, ginil brez najrahljajšega sunka; če naj vzorno lepo petje tega oddelka kar najbolj poudarimo, povejmo to, da sta bila samo dva zloga, pri katerih nam je občut dejal, da bi se mogla voljneje zazibati. Res sta sicer tudi peta in sedma točka prišli temu delu v bližino, blesteč je bil konec in mogočen, toda zdi se, da vse drugo, kar se je pelo, ne odtehta velikih lepote točke. — Velik del skupnega bremena seveda nosijo solisti. Zelo čustveno pevko se je izkazala gdčna Zikova, ki se njen glas ponaša z veliko močjo, pa tudi tople iskrenosti ne pogrška. Njeno lepo petje je prikupljivo zlatil njen mirni, lastno osebnost popolnoma v ozadju puščajoči nastop. — Ge Borove, ki ima v svoji najnižji legi zavidanja vredno silo, se je v višjih legah poznalo, da je bilo nje grlo bolešno ovirano. G. Simenc je bil morda najboljši v krasnem duetu z gdčno Zikovo. Tam njegovega a in e, ki ju na tržaško-italijanski način nastavlja, nismo prav nič čutili. Pri Betettu smo se najbolj radovali nad vzorno vokalizacijo, ki ga nihče izmed vseh slovenskih pevcev ne dosega. Njegov nastop mu je bil vselej v radosten odhiti; en njegov ton pogosto odtehta celo arijo, peto po manj usovršenem grlu. Kvarteti so bili zelo lepi, moč solistov je bila dobro primerjena, tako da se je vsakdo lahko svojemu glasu primerno uveljavljal. Toda orehe, ki jim jih je Dvořak vzgojil, so spretno izluščili. V delu samem nam je bila najbolj všeč tista široko razpletena tematčnost v na dolgo razpredenih, mogočno se razmahujočih melodijah, ki se od dušeče ozkopsnosti, kakor je novejša glasba ne kaže mnogokrat, tako prijetno razlikujejo. In jasnost navilke resnični globini. Celot kot Bach je začenjal, pa se je seveda hitro, hitro pokazalo, da je to skladatelj, ki je iz klasične kosmopolitske vzgoje vzrastle v novodobnega, samorastlega, izrazito narodnostnega umetnika. — Vodil je veliko delo dr. Čerin, ki se je matični zbor zadnje dni zatekel pod njegovo večjo roko. Je treba znanja in poguma poslednji hip se zakaditi v tako delo in ga uspešno izvršiti. Dr. Čerin se izredno lepega uspeha z zborom vred lahko veseli. Njegovega

orkestra, ki se je dela očitno ljubeznivo oklenil, tudi nikar ne pozabimo. — Škoda, da se latinskemu besedilu ob strani ni natisnil lepi slovenski prevod dr. Pečjakov. Veliki večini poslušavcev bi bilo slovensko besedilo užitek podvojilo. K.

pr Uvod v umevanje umetnosti. — V soboto dne 19. t. m. ob 6. zvečer se vrši v slavnostni dvorani univerze peto predavanje z naslovom Umetnost v naravi; predavatelj dr. Fr. Stelč. Vstopnice po 12 Din pri vhodu.

pr Sinfonični koncerti godbe dravske divisijske oblasti pomenijo vedno lep dogodek v muzikalnem življenju našega mesta. Odlikujejo se po raznovrstnih in vestno sestavljenih sporedih, prinesli so nam pa tudi že marsikatero novost iz slovenske oziroma jugoslovanske glasbene literature. Na koncertu, ki se vrši v ponedeljek izvaja orkester med drugim tudi overture ljubljanskega rojaka Miheveca, ki se je kot skladatelj proslavil v tujini, predvsem v Parizu. Občinstvo prosimo, da si omisli za ta koncert vstopnice že v predprodaji, ker je vsled sodelovanja čelista Tkalciča vsekakor pričakovati velik poset. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

pr Dr. Mih. Opeka: Vstajenje duše. Petindvajset govorov za prerod. — Ta najnovejša knjiga je ravno kar izšla in se dobiva v prodajalni K. T. D. prej H. Ničman v Ljubljani po 28 Din. (14 tiskanih polt)

Narodno gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sobota, 19. januarja: OTHELLO. — Izven. Nedelja, 20. januarja: ob 8. uri pop.: MOGOČNI PRSTAN. — Izv. — Ob 8. uri zvečer: HAMLET. — Izven. Ponedeljek, 21. jan.: MOGOČNI PRSTAN. — Red B.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sobota, 19. januarja: GOSPOSVETSKI SEN. — Red D.

Nedelja, 20. januarja: SUZANINA TAJNOST, MOZART IN SALIERI, GIANI SCHICCHI. — Izven.

Ponedeljek, 21. januarja: zaprto.

V ljubljanskem dramskem gledališču se v prihodnjem večerju z gospodom Putjato v naslovni vlogi. V nedeljo, dne 20. t. m. popoldne ob treh se ponovi Milčinskoga vesela in zabavna igra »Mogočni prstan.« Zvečer ob osmih je prva repriza »Hamleta.« Oteljlo igra ga. Wintrova.

Hamlet se ponovi prvič v tej sezoni v nedeljo, dne 20. t. m. — V glavnih vlogah nastopijo: Hamlet — Rogoz, kraljica — Marija Vera, Oteljlo — Wintrova, Polonij — Lioah, kralj — Skrbnišek itd. Režijo vodi g. Šest.

Dijaški vestnik.

d *Dijaška misijonska prireditelja*. Kot je bilo že v četrti javljeno, se v nedeljo, dne 20. jan. ob devetih dopoldne v dvorani Akademikovega doma v Ljubljani vrši »Dijaška misijonska prireditelja«. Spored je sledeč: 1. Ob devetih v Alojzjevski sv. maša s kratkim govorom. 2. Ob desetih v dvorani Akademikovega doma: a) Dr. L. Ehrlich: Uvod; utemeljitev misijonske misli; b) akademik: misijonsko delo med akademiki in srednješolci; c) srednješolec: Dr. Ignacij Knoblehar in njegovo misijonsko delovanje. — Še enkrat vsi akademiki in srednješolci iskreno vabljeni!

Po svetu.

— Genialnost in blaznost. Že Lombroso je trdil, da je genialnost neke vrste blaznost. Do podobne sodbe prihaja sedaj znameniti psiholog Kretschmer v razpravi, ki jo je priobčnil v »Umschau«. Na geniju se mnogo krat opažajo lažje oblike psihopatičnega stanja. Genij je ponosen na svojega demona in po pravici, kajti to patološko stanje je ferment, iz katerega se razvije njedovo genialno delo. Dočim se more nadarjenost podedovati, pa veleumje ni nikakoli dedščina. Pač more dati nadarjena družina svojemu potomcu ugodne pogoje za genialnost, toda še-le neki bolešni faktorji omogočijo izbruh strasti, notranji nemir, pripravo tla, na katerih se razvije stvariteljski genij. Te lahne oblike blaznosti nam tudi povedo, zakaj se genij življenju navadno tako težko prilagodi ter je večkrat čisto nezmožen človek. To velja v širšem smislu tudi za velenadarjene narave, čijih samoumisljenemu bistvu kljub vsem znakom genialnosti manjka ravnotežja. S tem se izločijo tudi ovire in kontrole, brez katerih je genialno delo nemogoče. Po Kretschmerju spadajo zgodovinarji in humoristi po svojem telesnem stroju, ki je za duševnim razvojem v tesni zvezi, k čokatemu, životnemu tipu; to so večinoma melanholiki in sangvini. Dramatiki in liriki spadajo z abstraktnim misleci k vitkemu ali atletskemu tipu, ki obsega kolerične, pretirano občutljive ali pa mrzle narave.

— Koliko besed potrebujemo? Neki ameriški list je obdelal vprašanje, koliko besed potrebujemo, da izrazimo svoje misli, želje in občutke. Prišel je do zanimivih uispahov. Dočim obsega veliki angleški slovar »Standard Dictionary« 350.000 izrazov, rabi Shakespeare v vseh svojih nesmrtnih dramah samo 16.000 izrazov. Drugi pesniki črpajo še iz skromnejšega besednega zaklada ter ima sloviti Milton v svojih delih le 8000 izrazov. Visokoizobraženi moderni človek uporablja komaj 3000—4000 izrazov. Za čitanje listov in lažjih knjig zadostuje, da poznamo približno 2000 besed. Manj izobraženemu človeku zadostuje za vsakdanjo rabo približno 500 izrazov, čisto priprostim kmetičkim ljudem pa celo samo 200. Tako ameriški list. Dejansko pa ravno priprosto ljudstvo razpolaga z najbogatejšim jezikovnim zakladom.

— Izzeljenjske skrbi Italije. Koncem junija t. l. poteče veljavnost »Immigration Acta«, ki ureja naseljenjsko vprašanje v Združenih državah Severne Amerike. Kakor znano, je ta naredba doseljevanje iz Evrope skrajno omejevala. Sedaj ima senator Johnson pripravil nov načrt, ki naj nadomesti »Immigration Act« in ki vsebuje proti doseljevanju še znatno strožje določbe. Vse te dosedanje in nanovo nameravane omejitve proti doseljevanju so v prvi vrsti naperjene proti evropskemu vzhodu in pa proti Italiji. To Italija dobro ve in čuti, saj se je številno njenih izseljencev od 330.000 pred vojno znižalo na 43.000 po vojni. A izseljevanje je za Italijo eden izmed temeljnih pogojev za reden razvoj gospodarskih razmer. Kakor prejšnje italijanske vlade si je zlasti tudi Mussolini veliko prizadel, da bi izposloval v Združenih državah višji izseljenjski kontingent za Italijo, toda zaman. Po Johnsonovem načrtu se ima ta kontingent znižati celo na samo 5000 izseljencev. Italijanska javnost je v sled tega ogorčena in »Idea Nazionale« piše, da je treba onstran Oceana dati čuti, da tu niso najtežje prizadeti samo italijanski gospodarski interesi, marveč tudi dostojanstvo in noblesa italijanskega naroda v svetu.

— Zene za varstvo otrok in mladostnih oseb. V Avstriji pripravljajo reformo kazenskega zakonika. Da to delo pospeši, je dunajsko žensko vseh strank priredilo javen shod, na katerem so govornice zahtevale, da se v novem kazenskem zakoniku določbe proti pravnim zločinom nad otroci in mladostnimi osebami izpolnijo in poostre ter da se nemudoma najdejo sredstva, da se ti zločini preprečijo oziroma najstrožje kaznujejo.

Zanimivosti.

BREZZIČNI PRENOS MOČI.

Brezzični prenos glasov in besed je ljudem že dalj časa znan in v Angliji takorekoč populariziran. Sedaj se razširja ta znajdba tudi po kontinentu in bi bila že davno bolj uporabljena, če bi ne bila prišla vojska vmes. Vsaj, kar se tiče širokih slojev prebivalstva. Stanjosi dela okoliščine, da oddane glasove lahko vsak ušame in je tako izključena diskre-

cija ter dotičnika tudi ne moremo prisiliti, da kaj prispeva k stroškom oddajne postaje. In vendar bi morala zlasti država gledati na to, da bi si zagotovila prednost in kontrolo. Posebno sedaj, ko prihaja neka nova znajdba največje važnosti, ne samo znanstvene, temveč tudi praktične. Posrečilo se je, prevesti električno energijo brez žice od nabijališča do uporabne točke. Z eno besedo, gre za brezžični prenos moči. Napredek v tej znajdbi je tem večji, ker se je iznajditeljem posrečilo, da morejo prepuštevati energije kar najstrožje dirigirati in oddajo popolnoma kontrolirati. Oddajna postaja bo lahko izključila vse nepoklicane in jih bo lahko v vsakem slučaju poljubno opozorila. Če to ne bo nič izdalo, bo dotičniku njegov rop lahko ustavila. Iznajditeljem mora biti svet tem bolj hvaležen, ker so poznali vse to že pred vojsko in vendar najdbe niso dali v službo vojske, kar bi bilo povzročilo strašansko posledice. Tudi v nemirnih povojnih letih so bili tiho. Tako delo zares zasluži ime človekoljubja. In sliši se, da iznajditelj tudi nikdar ne bodo dovolili, da bi se moč uporabljala v uničevalne namene. Leta 1919, so že rešeni problem popolnoma dovršili, a še niso govorili o njem tudi zato ne, ker so si hoteli svojo znajdbo na vse strani zavarovati. To je menda sedaj doseženo, in zato so prišli z znajdbo na dan. V vseh deželah sveta se bodo polagoma ustanovile družbe, ki bodo brezžični prenos moči uporabljale v korist človeštva. Glavni pogoj prepuštev bo ta, da se moč ne bo uporabljala za vojne svrhe, temveč samo za delo miru. Pravijo, da je znajdba tako velika, da bodo vsi očarani, pesimisti in optimisti.

Dežele, ki imajo cenene vire moči, bodo imele še posebno veliko korist. Dragocene naprave za oddajo moči, kakor jih zahtevata brezžični brzojav in telefon, ne bodo potrebne; naprave so izredno enostavne, bolj še v goratih okrajih kakor v ravnini. Samo če pomislimo, koliko že transport gorivnih snovi stane, nas mora pomen nove najdbe osupniti. Napravili bojo žarnice, montirali jih na najrazličnejših krajih, in naenkrat bodo zažarele, brez žice, ter nam bodo dale luč in toploto. Itd. Ali pa si mislimo kmeta, ki gre za plugom; na plug je pritrjen majhen motor, naenkrat dobi moč, brez vske zveze, in se pomika naprej. In pravijo, da bo ta moč zelo poceni. Da bi bilo le res!

EDISON JE GOVORIL.

Kakor so nekaj stari Grki hodili za vsako reč po svet v Delfe, tako so se navadili Američani vpraševati Edisona. Njegove izjave imajo pred orakuli to prednost, da so razumljive. V zadnjem času prinašajo listi naslednje njegove izjave: Avtomatični stroji bodo imeli za posledico 4 urno delovno dobo, kar bo pa prej v škodo kakor v prid. — Radijeva napetost bo prešla, ako se ne bo posrečilo odstraniti iz radijeve godbe grde preglaše. — Občinstvo potrebuje 10 let, preden se sprijazni z dobro rečjo in včasih celo 50 let, preden zna ceniti na prvi pogled dobro misel. Tako se poslednji čas uvaža načrt, zasnovan pred 40 leti, da bi se premog žgal v premogovnikih in bi se odvajala energija namesto da se se odvaža premog. — V prihodnjih 10 letih bo elektrotehnika še bolj napredovala kakor v minulih 10 letih, ker še ni dosegla vrhunca. — Največja korist radiotelefona je in telefonije je, da je naučila dečke eksperimentirati in razmišljati. — Bilo bi škoda Forda, da bi postal predsednik Zedinjenih držav. — Delo je kakor morij: postane navada, a navada je železna srajca. — V zdraviljenju z elektriko ne verujem. — Za najvažnejše vprašanje v razvoju elektrotehnike smatra Edison pošiljanje energije v velike razdalje, sodelovanje električnih central in elektrifikacijo železnice.

AMERIKA POSTAJA IZBIRLJIVA.

Združene države postajajo čimdalje bolj izbirljive in izključljive nasproti tujcem. V zadnjih letih je ponovno poostriala pogoje za naselitev v Ameriko. Ne manjka pa lahkomišelnih ljudi, ki menijo, da so te določbe samo na papirju in da jih je v praksi lahko obiti. Da temu ni tako, pričajo ameriški listi, ki poročajo, koliko ljudi se je moralo s cilja vrniti nazaj v Evropo. Med drugim je bilo tekmo lanskega leta zavrnjenih 262 otrok pod 16. letom, ker so potovali sami ali niso prihajali v Ameriko k očetu ali materi. Naseljenjska postava brezpogojno zahteva, da morajo otroci dopotovati v spremstvu staršev ali pa priči vsaj k enemu izmed njih. Bliznje sorodnike priznava oblast kot namestnike staršev le pod najvarnejšimi jamstvi. Ako dopotujejo otroci v spremstvu kake osebe, ki jo ameriška oblast zavrne, morajo tudi otroci brezpogojno nazaj v Evropo. Takih slučajev je bilo lani 198. — Dalje je bilo lani izključenih iz Združenih držav 141 tujcev, ki so se vtihtapili preko Mehike in drugih sosednjih držav. 2000 izseljencev je moralo nazaj, ker so prišli preko določenega števila. Vizum ameriškega konzula še ni nikako jamstvo, da bo izseljenec pripuščjen v Združene države. O sprejemu odloča tročlanski odbor na priseljenjski postaji. Če je kdo izključen zaradi bolezni, ni mogoč noben priziv. V ostalih slučajih je priziv dovoljen. Ameriški slovenski listi priporočajo, da naj vsak, ki je namenjen v Združene države in je dobil potni list in ameriški vizum, izbere za potovanje tak parnik, ki dospe v Ameriško pristanišče začetkom meseca in pred koncem leta, v čem torej, ko mesečno ali letna kvota še ni izčrpana.

N. Jezerski:

Stanje ruske cerkve.

Pravoslavna cerkev v Rusiji je preživela prav to, kar katoliška v Franciji za dobe velike revolucije 1789—1799; tačas je bila ona tudi preganjana, duhovniki usmrčeni, po ulicah Pariza so pohačali bogokletni spreodi; jakobinci so poskušali uvesti novo religijo — štre supreme — namesto Boga, théophilanthropie namesto evangelija. Katoliška cerkev je vse to premagala in v XIX. stoletju počela jačja nego je bila prej, kljub propovedi brezverstva. Isto se opaža sedaj v pravoslavni cerkvi. Preganjanje jo je, kot navadno, očistilo od slabih ter mlačnih elementov; trpljenje duhovščine je povzdignilo njen ugled in vpliv med narodom; verniki so se približali duhovnikom, da skupaj branijo vero in cerkev.

Najhuši čas je bil za pravoslavno cerkev taktat, ko je bil patriarh Tihon zaprt v ječi in se je ustanovila reformistična »živa cerkev«, ki so jo podpirali komunisti v svrhu razcepitvenja vernikov. Sredi poletja je patriarh bil nepričakovano rešen po zahtevi lorda Curzona, ki se je takrat poenil s Krasinom radi trgovskih odnošev. Sovetska vlada je hkrati razglasila izjavo patriarha, ki prča o njegovem preokretu, češ da se je odrekel staremu mišljenju in monarhističnih zarot in se pokoril sovjetski vladi. Ni znano, na kak način je sovjetska vlada izvršila to izjavo.

Resnica je, da je patriarh v svojih propovedih še bolj odločno poudarjal, da se mora cerkev popolnoma varovati vsake politike.

Takoj po osvobođenju patriarha je bilo med inteligenco veliko razburjenja. Nekateri so patriarhu celo očitali, da se je pokoril brezverski vladi. Pa to je bilo le med intelektualci. Narod je bil vesel, ko se je zopet pojavil patriarh; vzborno ga je pozdravil; njegova cerkev v samostanu Donskem v Moskvi je bila prenapolnjena, ko je on služil; razne cerkve in župnije so ga prosile, da naj pride in opravi službo božjo in za dva, tri mesece naprej je bila oddana patriarhova služba božja. »Živa cerkev«, umetna organizacija, ki je poskušala posnemati reformatsko cerkev, ne ugaja ruskemu narodu; duhovščina ter verniki, ki so se ji prvič priključili, so se po vrnitvi patriarha večinoma vrnili v staro pravoslavno cerkev, in sedanji vodja žive cerkve Evdokim zaman prosi sovjetsko vlado, naj bi dovolila kredit za to cerkev.

Obenem z vzpostavitvijo tradicionalne cerkvene organizacije se opaža iako versko gibanje v vseh vrstah ruskega ljudstva. Cerkev se prenapolnjuje; kljub težkim razmeram dajejo verniki dosti za preživljanje duhovnikov. Intelektualci so se približali narodu in to je najboljši uspeh današnje dobe, ker je ves narod združen proti brezverskemu režimu. V Petrogradu deluje privatna bogoslovna fakulteta — privatno, ker je veronauk v vseh javnih šolah vseh vrst prepovedan. Polovica slušateljev te bogoslovne fakultete so profesorji, zdravniki, uradniki. Zdi se, da se bo v Rusiji razvila nova inteligenca idealna in demokratična.

Vendar pot še ni svobodna, niti varna za prihodnje. Zdi se je zopet očiščila leva struja vladajoče komunistične stranke. Preganjanje vseh ver, celo židovske, se nadaljuje. Ta teden so bili zopet aretirani katoliški (uniatški) duhovniki in katoliške redovnice. Več katoliških duhovnikov so prepeljali iz Moskve v Jaroslav v najtežje ječe. Katoliški nadškof Cepļak je še sedaj v ječi in je smrtno nevarno ošabel in obolen. Niti patriarh Tihon ni zunaj nevarnosti. Njegova priljubljenost, množice, ki se zbirajo pri vsaki njegovi službi božji, so vzbujale pozornost sovjetske vlade, ki mu je prepovedala, da ne sme imeti službe božje zunaj svojega Donskega samostana brez vladnega dovoljenja. Boljševiki so naglašali, da so odkrili monarhistično zaroto; ni znano, ali je res. Verjetno je, da bodo Tihona kljub njegovim izjavam, da se on ne udeležuje nobene politike, zopet obtoževali kontrarevolucionarstva; takšnih obtožb se ne more obvarovati v Rusiji noben človek, ki ne pripada javno komunistični stranki. Potemtakem se bo brzkone zopet poostriala borba proti veri. Takšna je psihologija današnjega brezverstva, da se ono ne more omejiti na ločitev cerkve in države ter na pasivno držanje napram veri, temveč se mora proti nji boriti: kdor je Kristusov, ta je brezverstvu navaren.

Izpred sodišča.

Razne sodbe. Antona Verbiča, trgovca z dolikatosmi v Sritarjevi ulici v prostorih bivše Kreditne banke, je ovadil stražnik Colarič, da ni imel označenih cen za klobase, ki so bile izložene na velikem krožniku. »Odgovorni urednik izloženih klobas«, kot se je izrazil državni pravdnik je bil obsojen po zakonu za pobijanje draginje na 12 ur zapora in 800 kron denarne globe. Obtoženi g. Verbič se je pritožil in ugovarjal, da je bil na klobasah kot na drugih izdelkih v izložbi listek s ceno, ki pa je možno pri premikanju po izložbi padel med klobase, česar pa on seveda ni zakrivil in tudi ni imel namena prikrižati cene klobas.

Senat je njegov zagovor, ki so ga potrdile tudi priče, vpošleval in ga je oprostil kazni in plačila stroškov. — Oroslav Črtalič, trg. na Resljevi cesti, ima po celi okolici znano hudega psa, ki je padel baje že več otrok. Tožen je bil, da je padel ta pes tudi 3letno Silvico Menardovo, ki so jo morali oddati v bolnico. Kot se je čulo, števajo tega psa domači tudi z besedami: »Janez, la hud bodi!« Črtalič je bil obsojen na 2000 kron globe in mora plačati poleg sodnih stroškov še 800 kron za otrokove bolečine. — Zadnja velika povodenj, pri kateri je naraščala tudi Sava, je odnesla tudi več raznih predmetov in jih naplavila po raznih krajih. V Soteski so našli štirje možje več hlovov naplavljenih ob obreju, ki so bili last trgovca Dolenca. Te hlove so obtoženi izveleli iz proda in so jih prodali, denar pa so si razdelili. Obsojeni so bili zaradi goljufije vsak po nekaj dni zapora. Pri vzkljeni obravnavi so ugovarjali obtoženci, da je to, kar prinese narašča voda, last onega, ki spravi, menda po zakonu in običajih obmorskih ribičev, ki spravljajo in si prilaste upravičeno ostanke in blago vled viharjev razbitih ladij na morju, katere pridejo valovi kasneje do bližnjega obrežja. Drž. pravdnik pa ni bil tega mnenja, posebno ker so bili vsi hlovi zaznamovani z znaki »F. Soteska« ali »Šumska uprava« in so torej dobro vedeli, čegav je ta les. Obtoženi so se pritožili in ugovarjali to, kar so trdili pri okr. sodišču, vzkljeni senat pa je njihov priziv kot ne-utemeljen zavrnil.

Polzvedovanja.

Zgubil se je dne 17. t. m. zvočar v hotelu Union povodom koncerta Glasbene Matice bel šal. Poštena najditeljica, ki je že isti večer spravevala po lastnici v koncertni dvorani, se prosi, da ga izroči v Matični knjižarni na Kongresnem trgu.

Našlo se je nekaj cerkvenih not z imenom I. V. Novak. Dobijo se pri g. Trostu na Bičevju št. 21/1.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Seloub. ul. 3. Gričar & Mejač.

Kar Vi potrebujete, je Elzašuid. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Polzkušna pošiljka 27 Din. Lekarar Eug. V. Feller, Donja Stubica, Elza trg št. 134, Hrv.

Pr. Napoved za dohodnino je vložiti meseca januarja. Za sestavo je nujno potrebna knjiga: 2 un: Dohodnina. Lahko umijava s praktičnimi vzorci opremljena knjiga bo izborna služila. Olajšala bo delo in prihranila marsikaj na davčnih izdatkih. Malokomu so namreč znane določbe glede dovoljenih odbitkov katere mora v napovedi uveljaviti, da se dovolijo olajšave in zniža davčni postavek. Knjiga velja Din 10.— in se dobi v Jugoslavanski knjižarni v Ljubljani.

Pri starih ljudeh se morejo najlažje uporabljati zdravilne kopeli proti trganju revmatizma in ista ssa s povsem preizkušenim domačim zdraviljem s Pištany-skim zdravilnim blatom (»Pl. Qn.«) čna kocka (60 Din) zadošča za eno celo zdraviljenje. Dobiva se v vseh lekarnah. Razprave in prospekti: Poslovni Pištany: Ljudevit Schreber, Zagreb, Akademski trg 1.

Restavracija »Zvezda«.

Vsako nedeljo in praznik zajutrkovalni koncert. 60

V tisku:

»Domoljubove« knjižnice I. zvezek:

»Dekle z Močevja«.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 356 m n. m. viš.

Normalna barometrska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Temperatura v mm	Temperatura v C	Relativna vlaga v C	Relativna vlaga v mm	Padavine v mm
17. I. 21 h	37.9	1.6	0.4	obl. s. z.	
18. I. 7 h	74.04	2.5	0.5	dež	5.8
18. I. 14 h	74.07	3.5	0.4	obl.	

Milo

se izdeluje iz najboljših sirovin, zato perilu ne škoduje ter vsied svoje učinkovitosti prihrani mnogo truda in denarja.

TRGOVSKA BANKA D. D. - LJUBLJANA

Dunajska cesta 4 - (v lastni stavbi)

PODRUŽNICE:

Maribor
Novomesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

KAPITAL IN REZERVE DIN 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža - Dravograd

URARSKI POMOČNIK išče službe. — Cenj. ponudbe na upravo pod »URAR«.

Več dobro izurjenih

donašalk

sprejme uprava
„Slovenca“

Samostojna ŠIVILJA bi se rada učila kuhati pri boljši rodbini, za plačilo bi v prostih urah šivala. Ponudbe na upravo pod »Šivilja 22«.

Iščem samostojnega

ŽAGARJA na venecijanski jarem, ki bi bil uporabljen tudi v kmečkem mlinu. Zmožen mora biti popravil, nemškega jezika ter še neoznožen. Ponudbe z navedbo zahtevkov (mesečnih) je vpslati pod »Takošnji nastop št. 352« na upravo »Slovenca«.

KUHARICA

dobra, samostojna, želi mesta za februar. — Naslov v upravi pod številko 335.

DEKLE nad 19 let, poštena, ki bi razumela nekoliko hišnih del in računstva, dobi stalno delo in bi prodajala v trafiki. Prednost imajo one z dežele. Pismene ponudbe pod »Poštenost« na upravo.

DEKLICO v starosti 15 do 17 let SPREJMEM za vsa hišna dela. Prednost imajo z dežele. Naslov pove uprava pod številko 292.

SPREJME se pošten in pa zanesljiv

hlapec

z paru konj. Služba bi bila nastopiti TAKOJ. Dopise na IGNAC FOCK, Kranj.

ZDRAV, MOČAN MLADE- NIC, star 14 let, se želi izučiti ključavničarskega obrta pri boljšem mojstru. Hrano in stanovanje bi moral imeti v hiši ter bi se ista v začetku event. plačevala. — Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Ključavničar 328«.

SKLADIŠČNIKA

(uradnika) IŠČE industrijsko podjetje za Ljubljano. Prednost izvežbani v elektrotehnični stroki. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »SKLADIŠČNIK 323«.

Preizkušeni

OBRATOVODJA

za električno oddeljenje se takoj sprejme v Tovarno cementa Zidanmost. Oziroma se samo na prvovrstne moči z dolgoletnimi spričevaji, z drž. izkušnjo, trezne in zanesljive, v elektrotehnični stroki popolnoma izvežbane. Pismene ponudbe z navedbo mesečne plače je poslati na gornjo tvornico. Stanovanje, gorivo, razsvetljava je prosta

IŠČEMO krščanskih ključavničarskih ali stroj. mojstrov, ki bi vzeli v pouk enega do štiri DEKLE od 14 do 16 let iz Julijske krajine, deloma sirote, iz poštenih družin. Želimo, da bi se učenci zraven seznanili s posvetnim delom v družini. — Naslov pove uprava pod št. 343.

PLETILKA

dobro izurjena za nogavice, se takoj sprejme. Hrano in stanovanje v hiši. Naslov pri upravi lista pod številko 337

SAMOSTOJ. GOSPODINJA zdrava in poštena, ki zna priprosto kuhati in ima veselje posebno do svinjereje, se IŠČE za župnijsko prista-vo na Dolenjskem. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »ZVESTOBA« št. 342.

PREKLIC.

Preključujem vse žaljive besede, ki sem jih govorila proti g. Vrečkota, delovodji v tovarni verig, in njegovi g. soprog. Obenem priznavam, da nisem niti sestra, niti najdaljša sorodnica omenjenega in njeg. soproge, kakor se je baje splošno govorilo. — Magdalena Saligaj, delavka v tovarni verig, Lesce.

RAZPRODAJA. Osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg 6, II. nadst., razglasa ponovno, da **RAZPRODAJA** do konca februarja t. l. klekljane in šivane čipke, filat. in tole- do-izdelke, bele in pisane vezene, izdelke iz bisernic ter kompozicije iz omenjenih oblikah kakor n. pr. podstavki, namiznih prtihi, te- kačih, okvirjih, zastorih, pa- sovih, verižnih itd. na drob- no in na debelo po od 5 do 20 odst. znižanih cenah. — Blago je izdelano iz najfine- šega in najtrpežnejšega ma- terijala. 339

Steklenice

SIFONSKE in POKALISKE, že rabljene, kupim večjo množino. Ponudbe na upravo lista pod šifro »STEKLE- NICE« št. 293.

POHIŠTVO

iz hrastovega lesa, fino iz- delano, novo, napravljen po nizki ceni. Več pove IVAN ŠUSTAR, Novi Vodmat 20.

Naprodaj je srednje veliko

kmečko POSESTVO

z vsemi gospodarskimi po- slopi in približno 35 oralo- zemlje, med temi 20 oralo- gozda, drugo polje in trav- niki. Redi se lahko 5—6 glav živine. Posedstvo leži ob de- želni cesti Litija—Sv. Križ. Naslov pove uprava »Slo- venca« pod št. 303.

Prodajam večjo množino

lepih, 4 metre dolgih

lipovih HLODOV.

ANDREJ KREGAR,

Vižmarje - št. Vid n. Ljublj.

Dekoracije ZA VE-

SILICE!

Cenj. društvom in gostilni- čarjem priporočam tvrdka **M. TIGAR**, Ljubljana, veliko zalogo papirnatih krožnikov in servijetov, serpentine, konfeti, lampijone, zalepke za šaljivo pošto in srečlov, girlande in druge lepe okra- ske po najnižji ceni! - Dru- štvom popusti! 227

TRGOVINA!

Vzajem trgovino s stano- vanjem na prometnem kra- ju v najem. Ponudbe prosim poslati na upravo pod 326.

BUKOVO OGLJE

sposobno za eksport, kupuje po najvišjih dnevnih cenah druž. »Carbonaria«, Kočevje

PRAH OD PREMOGA

kupim; voznika pošljem sam. **FRAN SKAFAR**, mizarstvo, Ljubljana, Rimska cesta 16.

P. n.

Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet do- speli najboljši šivalni stroji

Gritzner

v vseh opremah.

Pouk v **vezenju** ter **krpanju perila** in **nogavic** (štofanje, brez- plačno **edino** le pri:

Josip Petelinc
Ljubljana, Sv. Petra n.

Mehanična delavnica pod vod- stvom priznanega strokov- njaka in mehanika Stanko Galeta na razpolago za šiv- alne stroje vseh sistemov in koles. 7984

NOVA HIŠA

z vrtom, z elektr. lučjo, 100 od Ljubljane, 10 min. od ko- lođvera ob drž. cesti, in na željo tudi 3000 m² stavbišča naprodaj. Naslov pove upra- va »Slovenca« pod št. 351.

Zahvala.

Globoko ginjeni radi prebriske izgube našega nezabnega sina, ozir. brata

Dragotina Strašek

poštni uradnik

izrekamo tem potom vsem prijateljem in znancom, ki so ga spremlili v tako obilnem številu na njegovi poslednji poti, najsrčnejšo zahvalo. — Posebno se zahvaljujemo gosp. zdravniku dr. Traunerju za njegovo veliko požrtvovalnost ob času boleznj rajnega, dalje č. duhovščini, zastopniku društva »Bratstva« za gniljiv govor ob grobu; iskrena hvala za častno spremljevanje Pošti 7 in di- rekcijske ter darovalcem venecv. — Posebno zahvalo smo pa še dolžni ge. Dvoršakovu za skrbno postrežbo ob času boleznj ter g. Min- kuševi. Vsem bodi Bog plačnik!

Ti pa, preljubi Drago, počivaj sladko, dokler se ne vidimo!

Pilštanj, dne 16. januarja 1924.

Zalujoča rodbina Straškova.

POCENI NAPRODAJ!

LESENA BARIJERA in visoka STEKLENA STENA z vratni in okencem, katere se lahko poljubno montira in je uporabna za predelitev pisarne, trgovine etc. — Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 330.

Wertheim-blagajne

za vzidanje, vloga- in ognjavarne, v vsakem stanovanju oziroma prostoru z majhnimi stroški nevidno nadomest- ljive, v 6 različnih velikostih dobavljiva in popis s cen- kom brezplačno razpošilja **LJUBLJANSKA KOMER- CIJALNA DRUŽBA**, Ljubljana, Bleiweisova cesta 18. Provizijski ZASTOPNIKI naj se javijo!

Šivilja IŠČE SOBO

in kuhinjo v Kamniku event. stanovanje hišnice. Ponudbe do 26 jan. na upravo lista pod »STANOVANJE« 357

PRAŠIČI

prvovrstni banaški in sremski SPEHARJI po najnižjih cenah se dobe pri tvrdki

PREDOVIČ
LJUBLJANA.

LEPO POSESTVO

ob glavni cesti v Ptujem okraju, v lepem trgu, obsto- ječe iz njiv, hoste, travnikov in vsem inventarjem, radi se- litve ugodno naprodaj. Pon- udbe pod »Ugodna prilika« na Aloma Comp., Ljubljana.

ARHITEKT

in mestni STAVBENIK

VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska c. št. 10 — Telef. inter. 103. Ustanov. l. 1850. Se pri- poroča za IZGRADBE vseh vrst ter izvršuje NAČRTE in PRORACUNE.

KLOBUKE, SRAJCE

kravate, dežnike, zimske čepice, majice, rokavice, no- gavnice in drugo modno do- no blago kupite po znižani ceni pri **IVAN KUNOVAR**, Ljubljana, Stari trg 10. — Kupujem kože lisic, zajcev, kun in druge divjačine.

PLETILNI STROJ št. 8 (40 cm) napredaj. — Zatiška ulica št. 1. I. nadst., desno.

Spalna oprava

iz mecesnov. lesa po ugodni ceni napredaj. — Škofja uli- ca 13, III. nadst., vrata 20.

Prodaja vina!

Ravnateljstvo nadbiskupskih dobara v Zagrebu prodaja v večjih in manjših partijah **VINO** letnikov 1922 in 1923. Natančnejša pojasnila daje gornje ravnateljstvo — **Vlaška ulica št. 75.**

Miši. podgane, stenice in ščurki

morajo poginuti, ako uporabi- ljate naša preključena sred- stva; proti mi im in podga- nam Din 750, za ščurke D 10 za stenice Din 10, za molje 6 Din, proti tatracu 3 in 750 Din mast proti ušm 5 Din, mast proti ušm v obleki 750 Din, proti mravljam 750 Din, Ro- tor za diščenje mačekov 7 Din Pošljite po povzetju.

Artese kom.

laboratorij, M. Jünker,

Zagreb 39,

Petrinjska ulica 8/III.

Cenj. občin. priporočamo **svečeno znano**

šivalne stroje

GRITZNER

v vseh opremah za rodbin- sko in obrtno rabo ter vse posamezne dele, olje, igle za vse sisteme. Edino le pri 112

JOSIP PETELINC,

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

Poduk v vezenju brezpla- čen. Istotam galanterija, srajce, kravate, potreb- ščine za šivilje, krojače čevljarje, sedlarje, gum- bi, žlice, noži. Na veliko in malo. Večletna garancija.

Cene najnižje!

Mehanična delavnica in livarna medenih izdelkov

Karel DRAGAR in drug

V Zgornji Šiški, Kosova ulica številka 96

sprejema vsa nova dela in popravila, izdelana v lastni režiji, kakor stavbinska dela, iztikala za roulozapore, izdelovanje medenih ležišč (Lager) v lastni livarni, prevzema montaže transmisij in strojev, izdeluje vodovodne armature za kleparje in razne pipe iz medi po najnižjih konkurenčnih cenah.

Šentjanški premog

vseh vrst, popolnoma čisto opran, nudi po originalnih cenah pre- mogovnika v celih vagonih pošiljkah

„Prodajni urad šentjanškega premogokopa“

AND. JAKIL, Ljubljana, Krekov trg 10.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis à vis hotela „Union“). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čkovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 39.080.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLED.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.